

Beste inwoners van de gemeente Bergen (L),

De wetenschap doet onderzoek, de overheid maakt beleid, ondernemers ondernemen en de burger vertoont goed gedrag: traditioneel gezien iedere discipline netjes in zijn of haar eigen hoek. Maar op die manier kunnen we (ingewikkelde) maatschappelijke vraagstukken niet langer oplossen. Daarvoor is samenwerking noodzakelijk, op alle niveaus en tussen alle instanties.

Met trots presenteren wij het PK-verkiezingsprogramma voor de gemeenteraadsverkiezingen 2022-2026

‘Samenleven door Samenwerken in Bergen (L)’

In dit programma leggen we de plannen neer waarmee we de komende vier jaar de gemeente Bergen (L) socialer, eerlijker, groener en levendiger maken.

De afgelopen jaren heeft de PK vanuit het college al vele mooie successen behaald. In alle dorpen worden weer woningen gebouwd, in de strijd tegen armoede zijn nieuwe ‘vangnetten’ toegevoegd, onze inwoners kregen de zorg die zij nodig hadden, we investeerden in toegankelijkheid en een goede dienstverlening en hebben met elkaar burgerparticipatie en zelfsturing op de kaart gezet. Daarnaast hebben we de verantwoordelijkheid gedragen een financieel gezonde gemeente te zijn.

Het werk is nog lang niet af, er liggen grote uitdagingen voor ons om ook in de gemeente Bergen (L) de woningnood, de klimaatcrisis en de groeiende ongelijkheid succesvol te bestrijden. We hebben geen tijd om te wachten met het aanpakken van de grote uitdagingen waar we voor staan. We zetten door en werken samen aan een socialere, groenere, eerlijkere en levendigere gemeente Bergen (L).

Je vindt in dit programma gedetailleerd en concreet wat we nastreven en hoe we onze doelen willen verwezenlijken. Veel leesplezier!

Stem 16 maart PROGRESSIEVE KOMBINATIE BERGEN!
Samen maken we het verschil.

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Samenwerken aan leefbare en levendige dorpen	5
Leefbare dorpskernen.....	6
Verkeersveiligheid	6
Vrijwilligers	7
Levendige dorpskernen.....	7
Kunst en Cultuur.....	8
Bibliotheek.....	9
Hoofdstuk 2 Samenwerken aan wonen	10
Sociale eengezinswoningen	11
Woonruimte voor éénpersoonshuishoudens, statushouders en arbeidsmigranten	12
Van beschermd wonen naar beschermd thuis	13
Regie en actief grondbeleid	13
Hoofdstuk 3 Samenwerken aan een gemeente waarin iedereen mee kan doen	16
Samen strijden tegen armoede en voor kansgelijkheid	17
Samen inzetten op Werk en Inkomen.....	18
Samen zorgen voor een goede Schuldhulpverlening.....	20
Samenwerken aan de aanpak van laaggeletterdheid	22
Samen strijden voor inclusie, emancipatie en integratie	24
Samen zorgen dat iedereen kan meedoen	24
Samen zorgen voor een goede inburgering van nieuwkomers.....	25
Samenwerken aan kansen voor arbeidsmigranten.....	26
Hoofdstuk 4 Samenwerken voor behoud van goede zorg	27
Toegankelijke zorg	28
Samenwerken in de zorg.....	28
Preventieve zorg	29
Positieve Gezondheid en Welzijn op Recept.....	30
Mantelzorg.....	31
Invloed op zorg.....	31

Hoofdstuk 5 Samenwerken voor en met onze jeugd.....	33
Een sterke basis voor iedereen	34
Gelijke kansen, alle kinderen doen mee.....	34
Goed onderwijs	35
Opgroeien in een veilige en groene omgeving.....	37
Een gezonde toekomst.....	38
Motiveren, stimuleren en inspireren	39
Hoofdstuk 6 Samenwerken aan een duurzame toekomst.....	40
VerduurSAMEN2030.....	41
De gevolgen van klimaatverandering.....	42
Afval, circulaire economie en hondenpoep	43
Verbeteren luchtkwaliteit	43
Hoofdstuk 7 Samenwerken aan een aantrekkelijke groene gemeente in de Maasduinen.....	44
Water	45
Omgevingswet	45
Landbouw	46
Natuur en Landschap	47
Nationaal Park.....	48
Recreatie en toerisme.....	48
Industrieterrein de Flammert	49
Detailhandel.....	50
Horeca.....	50
Hoofdstuk 8 Samenwerken aan een open en transparant bestuur in een financieel solide gemeente	51
Bestuur en Overheid	52
De gemeente als werk- en opdrachtgever	52
Versterken van de raad	53
Omgangsnormen.....	54
Democratie, Participatie en Zelfsturing	54

Veiligheid.....	56
Aanpak ondermijning	56
Voorkomen en bestrijden criminaliteit.....	57
Uitbuiting.....	58
Financiën.....	58

Hoofdstuk 1

Samenwerken aan leefbare en levendige dorpen

In al onze dorpen is het prettig wonen. Het vele groen draagt bij aan een positieve leefomgeving. Om leefbare dorpskernen te houden, zetten we in op samenwerking.

- samenwerking met en tussen dorpsinitiatieven,
- samenwerking met en tussen sport- en culturele verenigingen,
- samenwerking met en tussen vrijwilligers,
- samenwerking met en tussen dorpsraden.

Niet in elkaars vijver vissen maar krachten bundelen en kennis delen. De rol van de gemeente is stimuleren, aanjagen en verbinden. De gemeente (h)erkent de kracht en kunde van haar inwoners en ondersteunt indien nodig met kennis, zonder de 'lead' te willen nemen. Samen trots zijn op onze dorpen en onze gemeente en vertrouwen hebben in elkaars kracht.

SAMEN MET DE PK IN HET COLLEGE (2018-2022)

- Is gestart met de bouw van een vernieuwd MFC in Afferden en is daarmee tevens de realisatie van een gezondheidscentrum mogelijk gemaakt. Verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij MFC de Alverman en de Huisartsenpraktijk Afferden zelf.
- Is het project DOOR! op alle basisscholen uitgerold zodat kinderen al vroeg 'proeven' aan cultuur in de vorm van muziek.
- Wordt samen met inwoners invulling gegeven aan de wensen bij straatrenovaties.
- Worden burgerinitiatieven die bijdragen aan de leefbaarheid, gewaardeerd en gefaciliteerd.
- Is glasvezel kabel aangelegd in de gemeente Bergen (L.) en zijn we met de exploitant in gesprek over de niet rendabele aansluitingen

Leefbare dorpskernen

Daar waar de meeste winkels geconcentreerd zijn in Mosaique, in het centrum van Nieuw Bergen, hebben wij speciale aandacht voor de leefbaarheid in de andere dorpen. Initiatieven van inwoners, ondernemers, verenigingen en stichtingen die de leefbaarheid ten goede komen, omarmen en faciliteren wij. Wij onderhouden een innig contact met onze verenigingen, stichtingen en ondernemers. We weten van elkaar wat er speelt en ondersteunen in woord en daad. Eenzaamheid bestrijden doen we samen met elkaar. Sociale cohesie is daarvoor cruciaal en verdient onze doorlopende aandacht.

Onze keuzes:

1. We zien toe op een positief subsidiebeleid waarbij onze waardering in financiële middelen tot uiting komt. Maar waardoor we tevens zorgen dat contributies laag kunnen blijven, met name voor jeugd en senioren.
2. Een ruimhartig subsidiebeleid is van groot belang. Wij denken dan niet alleen aan structurele subsidie maar ook aan opstartsubsidies.
3. We zien toe op een eerlijke verdeling van bijstand bij binnen- en buitensport als het gaat om huur of in stand houden van accommodaties.
4. We ondersteunen (sport-)verenigingen met kennis door gebruik te blijven maken van de verenigingsondersteuner van Bergen Beweegt Natuurlijk.
5. We blijven ervoor waken dat iedere kern een plek heeft die multi functioneel is. Daar waar je binnen kunt lopen voor een praatje en een kopje koffie. Maar ook een plek die laagdrempelig huisvesting biedt aan een vereniging of stichting. Waarbij onze voorkeur uitgaat naar een plaatselijke commerciële partij als uitbater die samenwerking met gebruikers hoog in het vaandel heeft.
6. Voor Siebengewald willen wij een duurzame oplossing voor de toekomst met betrekking tot gymzaal en school. Een plan, gedragen door het dorp zelf, kan op onze medewerking tellen.
7. Het vele groen brengt onderhoud met zich mee. Veiligheid en toegankelijkheid staat daarbij voorop. De Greenteams en actieve inwoners die bezig zijn met het onderhoud, waarderen en faciliteren wij. Maar daarnaast onderzoeken we waar ook onze andere inwoners kunnen participeren bij het onderhouden van trottoirs, perkjes en plantsoenen. Wij nodigen inwoners uit daarin samen te werken.
8. Voldoende afvalbakken in de openbare ruimte.
9. Bladkorven in wijken met veel openbaar groen.
10. Veilige en toegankelijke trottoirs en fietspaden.
11. Bankjes volgens de rollatorcirkel

Verkeersveiligheid

In onze gemeente moet het voor iedereen veilig zijn om deel te nemen aan het verkeer. Voetgangers, fietsers en automobilisten.

Onze keuzes:

1. In de dorpskernen waar een maximumsnelheid geldt van 30km per uur, willen we handhavend optreden.
2. Daarnaast zetten we in op gedragsbeïnvloeding, bijvoorbeeld door de pilot Veilig op Weg om te zetten in een structureel project. Daarbij bekijken we samen met inwoners

wat nodig is aan verkeersmaatregelen en weginrichting. Kennis en behoefte worden afgewogen en daarna beoordeeld.

3. Wanneer een straat met parkeerproblematiek wordt gerenoveerd, bekijken we de mogelijkheid om hier een eenrichtingsstraat van te maken. Dit doen we in overleg met aanwonenden.
4. Op de gemeentelijke wegen buiten de dorpskernen willen we naar een maximum snelheid van 60km per uur wanneer er sprake is van 'shared space' (de weg wordt zowel door automobilisten als fietsers gebruikt) omdat aanleg van fietspaden op deze locaties erg kostbaar zijn.
5. Onoverzichtelijke verkeerssituaties of situaties waar men zich onveilig voelt, moeten op een laagdrempelige manier gemeld kunnen worden en vervolgens voortvarend opgepakt worden. Daarbij is persoonlijk contact van gemeente met de melder een vereiste.
6. Voorafgaande aan, tijdens en na afloop van herinrichting wordt ten alle tijden overlegd met aanwonenden en/of gebruikers.
7. Structurele verkeerseducatie op school.

Vrijwilligers

Ondanks de individualisering van de samenleving doet bijna de helft van de Nederlanders van 15 jaar en ouder vrijwilligerswerk. Ook de gemeente Bergen heeft met de vrijwilligers goud in handen en is afhankelijk van vrijwilligers. Vrijwilligers dragen de gemeenschap. Zonder hen geen samenleving met sociale cohesie en inclusie. Vrijwilligerswerk verdient aandacht en ondersteuning van de gemeente.

Onze keuzes:

1. Vrijwillige inzet waarderen.
2. Een vrijwilligerscentrale opzetten waar alle vraag en aanbod samenkomen.
3. Niet iedereen wil zich structureel binden. Daarom ruimte bieden aan initiatieven waarbij inwoners zich op een klus kunnen inschrijven.
4. Vrijwilligerswerk is een prima activiteit voor inwoners met een bijstandsuitkering. Het werk helpt mensen de samenleving weer in. Mensen niet verplichten maar verleiden.
5. Versterken van het ouderwetse groepsgevoel van onze inwoners. Je weer samen verantwoordelijk gaan voelen in je eigen woon- en leefomgeving, zodat je er voor elkaar kunt zijn. In zowel moeilijke als fijne tijden.

Levendige dorpskernen

De sociale cohesie, dorpsidentiteit en dorpsvitaliteit lijken steeds minder te worden. Er is steeds meer sprake van een ik-mentaliteit in plaats van het wij-gevoel. Wij willen geen slaapdorpen. Er zijn oplossingen mogelijk om alle dorpen levendig en bruisend te maken.

De kernen van onze verschillende dorpen moeten de kloppende harten van het sociale en economische leven zijn. Rond de verschillende kerktorens wordt er geleefd, gespeeld en gewerkt. Om de vaak wat oudere dorpskernen nieuw leven in te blazen, lokken we mensen naar de kernen. We werken daarvoor samen aan een gezellige drukte, uitgekiende looproutes,

pleinen, terrassen waar je wat kunt drinken, meer horeca, een goed basisaanbod in de winkels en meer kunst en cultuur.

Onze keuzes:

1. We voorzien de kernen van spelprikkel en sociale prikkel: plekken met speelelementen en buurtbabbellbanken die uitnodigen tot een babbell.
2. we blijven innig contact onderhouden met de ondernemers in de dorpskernen.
3. we denken mee en werken samen aan evenementen als een muzikale kroegentocht, aan openbare uitvoeringen, aan straattheater, aan 'Bergen zingt' en meer kunstuitingen.
4. we werken samen aan een gezamenlijke Bergense evenementenkalender waarin alle dorpen hun evenementen met elkaar afstemmen.

Kunst en Cultuur

Wij spreken niet van het subsidiëren van Kunst en Cultuur maar het investeren in Kunst en Cultuur. Investeren is fijn, het straalt ondernemerschap en geloof in de toekomst uit. Investeren is iets wat je moet blijven doen. Investeren is subsidiëren met een hoger doel, voor de lange termijn. Wij hebben een cultuur voor ogen op de lange termijn. Wij vragen ambitie. Wij zien een investering die onze gemeente verfraait en levendiger maakt, een positief effect heeft op woningprijzen en toeristen lokt. Investeren in Kunst en Cultuur maakt onze inwoners gezonder en onze gemeente meer waard. Kunst en cultuur zorgt voor saamhorigheid, troost, creativiteit, inspiratie en verbeeldingskracht. Kunst en Cultuur levert een positieve bijdrage aan de gezondheid van onze inwoners. In een druk bestaan of juist wanneer we veel thuis zitten, zijn het films, televisieprogramma's, boeken, muziek, schilderijen en een mooi beeld die het leven aangenaam maken.

Onze keuzes:

1. Wij stappen af van het begrip 'subsidiëren' en stappen over op 'investeren' in Kunst en Cultuur.
2. Wij willen blijvend investeren in Kunst en Cultuur, zoals we ook blijvend investeren in het onderhoud van wegen. Alles in samenhang.
3. Kunst en Cultuur speelt een rol in het welzijn, en zelfs de gezondheid van mensen. Dus investeren we in die rol, omdat dat een investering in de toekomst van onze gemeente is. Een investering die we moeten blijven doen, ieder jaar opnieuw, omdat mensen, net als wegen, slijten.
4. Kunst en Cultuur verbindt, raakt, ontspant en geeft plezier. Daarom moet Kunst en Cultuur voor iedereen toegankelijk zijn.
5. Wij ondersteunen cultuurmakers, instellingen en verenigingen.
6. We investeren in en zijn zuinig op onze culturele voorzieningen en willen deze behouden om de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van onze gemeente te vergroten.
7. We willen (sociaal) culturele voorzieningen en initiatieven in onze dorpen behouden en samenbrengen.
8. Wij bieden ruimte aan initiatieven van kunst- en cultuurmakers.
9. Wij investeren daarbij speciaal in onze jeugd. Dit doen wij via de scholen maar ook door het aannemen van een cultuurcoach.
10. Daar waar deelname aan culturele activiteiten niet vanzelfsprekend is, moedigen we dit aan.

11. Alle kinderen en jongeren moeten gebruik kunnen maken van cultuureducatie door samenwerking tussen culturele instellingen en het onderwijs.
12. Door samenwerking met het Jeugd Cultuurfonds maken we onder andere muzieklessen voor iedereen toegankelijk.
13. Wij stimuleren het ontstaan van een Kunst- en Cultuurhuis door cultuurmakers, amateurkunst en andere initiatiefnemers op dit gebied samen te brengen.
14. Wij stellen hiervoor een Cultuurcoach aan als kwartiermaker, verbinder en stimulator.
15. Het aanbod van het Kunst- en Cultuurhuis (muziek- en danslessen, kunstzinnige vorming, enz) brengen we vervolgens dichterbij scholen en welzijnsorganisaties toe.
16. Het Kunst- en Cultuurhuis biedt een platform voor cultureel ondernemerschap, waarbij culturele diversiteit wordt aangemoedigd.
17. Wij pleiten voor een bruisende activiteitenagenda voor jongeren en vragen het Kunst- en Cultuurhuis hier specifiek aandacht voor te hebben.
18. We willen een Poppodium om jongeren en muzikanten te faciliteren in hun passie voor muziek.
19. Wij willen dat voor een poppodium gebruik gemaakt wordt van reeds bestaande accommodaties of leegstaande hallen.
20. We maken meer evenementen en festivals mogelijk in onze gemeente. Duurzaamheid en recycling wordt bij deze evenementen gestimuleerd.
21. Cultureel erfgoed beschermen en behouden we.
22. We zetten onze kunst terug in de schijnwerpers, zodat deze mag worden bewonderd door onze inwoners en bezoekers.
23. We willen een fonds om blijvend in kunst en cultuur te kunnen investeren.
24. We investeren in kunst op straat en op de pleinen.

Bibliotheek

Het open houden van de bibliotheek is van groot belang. Bibliotheken zijn laagdrempelige ontmoetings- en leerplaatsen. Dat betekent dat er in bibliotheken een bijdrage geleverd wordt aan de bestrijding van analfabetisme en laaggeletterdheid, er allerlei vormen van informatie te vinden zijn, en er permanent open wifi-verbindingen zijn.

Onze keuzes:

1. Biblioplus is een belangrijke culturele ontmoetings- en verblijfsplaats. Dat betekent dat er in de bibliotheek middels het (digi)Taalhuis een bijdrage wordt geleverd aan de bestrijding van analfabetisme en laaggeletterdheid, er een informatiepunt digitale overheid is om onze inwoners digitaal vaardiger te maken en er plek is voor inwoners om te studeren en tot rust te komen.
2. Wij willen een Geheugenhuis in de bibliotheek. Het Geheugenhuis in de bibliotheek is de ontmoetingsplek rond het geheugen. Van het 'fit houden' van je geheugen tot onderwerpen zoals dementie en mantelzorg. Bezoekers vinden er een collectie boeken en spelmaterialen, maar kunnen er ook terecht voor ontmoeting en met vragen. Er worden regelmatig thematische activiteiten georganiseerd zoals breincolleges, Studiekringen 50+, mantelzorgbijeenkomsten en schuif aan bij de belevenistafel.
3. Daarnaast is elke school voorzien van een bibliotheek op school.
4. Gratis lidmaatschap van de bibliotheek voor specifieke doelgroepen ondersteunen wij.

Hoofdstuk 2

Samenwerken aan wonen

We blijven bouwen naar behoefte, kwaliteit vóór kwantiteit. Ook blijven wij ons de komende jaren met succes inzetten voor betaalbaar wonen, voor jong en oud, voor gezinnen en alleenstaanden.

Inmiddels is onze gemeente ook zeer geliefd geworden bij mensen van buiten onze regio. Daarnaast zijn, door krapte op de markt, de vraagprijzen van woningen enorm gestegen. Een eerdere prognose van krimp lijkt hierdoor vooruitgeschoven.

SAMEN MET DE PK IN HET COLLEGE (2018-2022)

- Wordt, gelet op de dubbele vergrijzing waarvan in onze gemeente sprake is, samen met initiatiefnemers stevig ingezet op het realiseren van levensloopbestendige woningen.
- Wordt op dit moment samen met initiatiefnemers gewerkt aan de totstandkoming van de hier bedoelde woningen in de verschillende kernen.
- Zijn de startersleningen, overeenkomstig de geldende provinciale regeling, verruimd.
- Onderzoeken we, voor de realisering van tiny houses, momenteel waar dit kan.
- Lopen op dit moment diverse ontwikkelingen, zoals onder andere:
 - Collectief Particulier Opdrachtgeverschap in Afferden
 - uitgifte kavels Wellerlooi (Droogstal zuid 2e fase)
 - ontwikkeling woonzorgcomplex in Bergen, 40 zorgappartementen
 - een particulier initiatief in het Dorpshart Afferden, ca. 17 wooneenheden
 - een particulier initiatief in Nieuw Bergen, 11 appartementen sociale huur
 - een particulier initiatief in Nieuw Bergen, seniorenappartementen middeldure huur
 - grondaankoop in Well en Bergen door de gemeente Bergen (L) t.b.v. woningbouw

Seniorenwoningen

De behoefte aan seniorenwoningen is groot. Zowel in de koopsector als in de huursector, in de sociale huur én in de middeldure huur. Wanneer de senioren in onze gemeente de mogelijkheid krijgen binnen onze gemeente te verhuizen, pas dan komen de door ons zo gewenste treintjes op gang. De vrijstaande woning komt vrij, de twee onder één kap komt vrij, de starterswoning komt vrij.

Onze keuzes:

1. Investerings in het middenhuursegment zijn nodig.
2. Wij verlenen alle medewerking aan initiatieven voor verbouw tot, of nieuwbouw van, woningen in het middenhuursegment.
3. Wij verlenen alle medewerking aan initiatieven voor verbouw tot, of nieuwbouw van, seniorenwoningen, zowel koop als huur.
4. Bij nieuwbouw zetten we in op levensloopbestendigheid.
5. We stimuleren de doorstroom van ouderen uit eengezinswoningen. Hiervoor bouwen we in onze gemeente levensloopbestendige en gelijkvloerse appartementen.
6. Woningcorporatie Destion moet ruimte geboden worden om de woningvoorraad van seniorenwoningen op te plussen.
7. Wij ondersteunen mensen die een wooncollectief willen vormen zoals een Knarrenhofje.
8. Stimuleren van gebruik van de subsidie levensloopbestendig maken van de woning, Duurzaam Thuis.
9. Het splitsen van woningen maken wij mogelijk.
10. Wij maken een mantelzorgwoningenbeleid waarin kangoeroewoningen een onderdeel van uitmaken.
11. We nemen uitbreiding van het aanbod van levensloopbestendige sociale huurwoningen op in de prestatieafspraken met woningcorporatie Destion.

Sociale eengezinswoningen

De wachttijd om in aanmerking te komen voor een sociale eengezinswoning is lang. Ook hier is doorstroming naar een passende woning gewenst om ruimte te bieden aan jonge gezinnen.

Onze keuzes:

1. We leggen in de prestatieafspraken met woningcorporaties vast hoeveel sociale huurwoningen er de komende jaren gebouwd gaan worden én hoeveel er maximaal verkocht mogen worden. Hiermee voorkomen we dat er meer sociale huurwoningen verkocht worden dan er gebouwd worden.
2. Wij verlenen alle medewerking aan particuliere initiatieven die in de behoefte van sociale eengezinswoningen voorzien.
3. Verkoop van eengezinswoningen door Destion met Koopgarant¹ is ideaal voor starters.

¹ Koopgarant is een regeling die ervoor zorgt dat starters makkelijker hun eerste huis kunnen kopen. De verkoper, meestal een woningcorporatie of projectontwikkelaar, geeft jou als koper korting op je huis.

Woonruimte voor éénpersoonshuishoudens, statushouders en arbeidsmigranten

Het aantal eenpersoonshuishoudens stijgt in Nederland tot 2030 naar 40%, maar het aanbod sluit daar niet op aan. Vooral voor éénpersoonshuishoudens is nauwelijks tot geen geschikte woonruimte voorradig. Dat geldt voor jeugdige starters, mensen die noodgedwongen (bijvoorbeeld door echtscheiding) hun huis moeten verlaten, maar ook arbeidsmigranten en statushouders zonder gezin.

Onze keuzes:

1. Om onze starters een mogelijkheid te bieden, te kunnen voldoen aan de opdracht om statushouders te vestigen in onze gemeente, maar tevens de toenemende stroom arbeidsmigranten te huisvesten, onderzoeken we alternatieve oplossingen.
2. Wij denken aan noodwoningen die tijdelijke huisvesting mogelijk maken, waarbij wij de SNF norm² hanteren.
3. Wij denken aan Tiny Houses die voorzien in meerdere behoeften die spelen in de maatschappij.
4. Wij verlenen alle medewerking aan initiatieven die voorzien in de behoefte van éénpersoonswoningen.
5. Wij werken samen met woningcorporatie Destion.
6. Om de doorstroom van een- en tweepersoonshuishoudens uit eengezinswoningen te bevorderen krijgt deze groep voorrang bij de toewijzing van sociale huur en/of nieuwe middeldure appartementen. Met de project- ontwikkelaar maken we de afspraak, dat nieuw opgeleverde appartementen een maand openstaan voor mensen die een grote woning willen verlaten.
7. Jongeren en starters uit onze gemeente kunnen geen betaalbare (sociale huur/ koopwoning vinden en vertrekken of blijven daarom lang thuis wonen. Wij volgen nauwlettend de landelijk ontwikkelingen die het mogelijk lijken te gaan maken om woningen eerst aan te bieden aan mensen uit de eigen gemeente.
8. Arbeidsmigranten hebben recht op fatsoenlijke huisvesting. In onze APV³ leggen we vast dat alleen verhuurders van kamers, appartementen en woningen, die zich aan de regels houden en huurders netjes en adequaat behandelen, een verhuurdersvergunning krijgen.
9. Arbeidsmigranten worden vaak tegen enorme huren in erbarmelijke omstandigheden gehuisvest, terwijl werkgevers en uitzendbureaus enorme winsten opstrijken. In onze gemeente zorgen we ervoor dat dit misbruik stopt, maken we met werkgevers en uitzendbureaus bindende afspraken over fatsoenlijke huisvesting en gaan we waar nodig over tot strikte handhaving en bestraffen we malafide verhuurders.

² Een organisatie die is opgenomen in het register van Stichting Normering Flexwonen (SNF) voldoet aan de norm voor huisvesting van arbeidsmigranten.

³ Algemene plaatselijke verordening.

Van beschermd wonen naar beschermd thuis

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het beschermd wonen van mensen met psychiatrische of psychosociale beperkingen. Zij wonen bijvoorbeeld in een instelling met andere mensen die ook begeleiding nodig hebben. De Rijksoverheid wil dat mensen met een psychische kwetsbaarheid of een verslaving zo veel mogelijk zelfstandig thuis wonen. Daardoor blijven deze mensen steeds vaker in hun eigen huis wonen en komen de hulpverleners bij hen thuis. Hoe kunnen wij als gemeente de juiste ondersteuning bieden aan mensen met een psychische kwetsbaarheid? Dat kan alleen door met de regio samen te werken met professionals, zorg- en welzijnsinstellingen en woningbouwcorporaties als Destion.

Onze keuzes:

1. Waar mogelijk maken wij gebruik van ervaringsdeskundigen. Ervaringsdeskundigen kunnen een brug slaan. Cliënten laten niet altijd het achterste van hun tong zien. Een ervaringsdeskundige weet de juiste benadering toe te passen en vragen te stellen waardoor een client zich beter begrepen kan voelen.
2. Wij bieden continuïteit van begeleiding en ondersteuning en erkennen uitstroomangst bij deze doelgroep wanneer zij van beschermd wonen naar beschermd thuis in onze gemeente gaan.
3. In samenwerking met de woningcorporaties in de regio regelen we voor mensen, die uit beschermd wonen komen, goede huisvesting.
4. Wij maken afspraken met woningcorporatie Destion over de spreiding van deze doelgroep binnen onze gemeente.

Regie en actief grondbeleid

Wij blijven voorstander van actief grondbeleid door de gemeente. Ook nemen we spelregels op bij bestemmingsplanwijzigingen, verkaveling en vergunningverlening. Op deze manier proberen we regie te krijgen en te houden op de ontwikkelingen.

Onze keuzes:

1. Wij willen alle denkbare maatregelen nemen tegen speculanten en beleggers die ten koste van onze eigen inwoners willen profiteren van de schaarste op de woningmarkt.
2. Met spelregels bij toewijzing van gemeentelijke bouwkvelds zoals het anti-speculatiebeding en de zelfbewoningsplicht, proberen wij onze eigen inwoners een grotere kans te geven op de woningmarkt in onze gemeente.
3. Met actief grondbeleid stimuleren we de bouw van betaalbare huur- en koopwoningen en voorkomen we dat grond in handen valt van speculerende beleggers en projectontwikkelaars.
4. We zorgen ervoor dat marktpartijen tot sociale keuzes komen. Daarvoor zetten we lokale instrumenten als bestemmingsplannen, de structuurvisie (omgevingsvisie) en de woonvisie in. Zo stellen we voorwaarden aan wat er voor wie in onze gemeente gebouwd wordt.
5. We stellen bij alle woningbouwlocaties in onze gemeente een realisatieplicht in. Particuliere initiatiefnemers en projectontwikkelaars worden zo gedwongen om binnen

- afzienbare tijd woningen te realiseren. Daarmee bestrijden we het woningtekort en voorkomen we tevens dat projectontwikkelaars met speculatie de prijs opdrijven.
6. We hanteren het instrument van 'de doelgroepenverordening'⁴. Hiermee leggen we vast hoe lang de sociale en middeldure huurwoningen behouden blijven als sociale en middeldure huurwoningen. Wij stellen deze instandhoudingstermijn op minimaal 25 jaar, zodat deze woningen voor langere tijd betaalbaar blijven.
 7. In de doelgroepenverordening leggen we ook vast voor welke inkomensgroepen de sociale koopwoningen bedoeld zijn. Zo voorkomen we dat hoge inkomens de woningen kopen en de starters en middeninkomens alsnog geen woning kunnen kopen.
 8. We willen voorkomen dat projectontwikkelaars heel veel geld verdienen aan de woningnood. Daarom verkopen we onze grond/geven alleen een vergunning aan projectontwikkelaars, die onze eisen van een percentage betaalbare woningen van een maximaal bedrag bouwen en een percentage aan maximum rendement accepteren.
 9. We leggen in de afspraken met projectontwikkelaars een instandhoudingstermijn⁵ van 25 jaar vast, zodat de betaalbare woningen voor langere tijd beschikbaar blijven.
 10. We helpen woningcorporaties als Destion en Wonen Limburg Next met het bouwen van sociale koopwoningen.
 11. We voorkomen dat deze sociale koopwoningen na een korte periode tegen de hoofdprijs verkocht worden (maximale winstrealisatie). Woningen, die eerder verkocht zijn door woningcorporatie Destion, moeten door de bewoners tegen een vastgesteld bedrag terug worden verkocht aan de woningcorporatie. Hierbij maken we gebruik van bestaande instrumenten als koopgarant en/of Maatschappelijk Gebonden Eigendom (MGE)⁶.
 12. Om starters een eerlijke kans te geven spreken we met projectontwikkelaars af dat een percentage van de gerealiseerde nieuwbouwwoningen naar starters gaat. Bij koop leggen we dat vast in bestemmingsplannen en overeenkomsten.
 13. Parkeernormen zijn niet heilig. Om de ontwikkeling van binnenstedelijke nieuwbouwwoningen betaalbaar te houden zijn lagere parkeernormen mogelijk.
 14. We willen dat ontwikkelaars meebetalen aan de inrichting van de openbare ruimte (wijkvoorzieningen). Dit zijn bovenwijkse plankosten. Wil een ontwikkelaar dat niet, dan kan deze ontwikkelaar niet bouwen in onze gemeente.
 15. We hanteren in onze gemeente een leegstandsverordening⁷. Hiermee gaan we de leegstand tegen, bestrijden we verloedering en zorgen we ervoor dat alle gebouwen in onze gemeente gebruikt worden.

⁴ Met de verordening heeft de gemeente een middel om woningen die voor een bepaalde doelgroep op de markt komen ook voor deze doelgroep beschikbaar te houden. Indien woningen binnen de vastgestelde termijn worden onttrokken aan de opgelegde categorie kan handhavend worden opgetreden.

⁵ Sociale woningbouw (huur- en koop) en de midden dure huurwoningen moeten gedurende een bepaalde periode in stand gehouden worden en beschikbaar blijven voor de daarvoor aangewezen doelgroepen.

⁶ Maatschappelijk Gebonden Eigendom (MGE) is een prijsverlagende constructie. Het biedt consumenten de mogelijkheid om een sociale huurwoning te kopen. Doorstroming naar de koopsector wordt zo toegankelijker. Lees [hier](#) meer.

⁷ Een leegstandsverordening verplicht vastgoedeigenaren om leegstand te melden, stelt een leegstandsoverleg verplicht en maakt het mogelijk dat een gemeente huurders aandraagt voor leegstaande panden en in extremis ook boetes uitdeelt.

16. In de prestatieafspraken met woningcorporatie Destion maken we afspraken over de vergroening van de tuinen van hun sociale huurwoningen.
17. Woningplitsen van grote leegstaande boerderijen en bedrijven kan een uitkomst voor het huisvesten van meerdere generaties gezinnen of woongroepen bieden.
18. In onze vergrijzende gemeente is levensloopbestendig kunnen wonen belangrijk.
19. We willen het groen aan de randen zo weinig mogelijk aantasten en zijn daarom kritisch op ontwikkelingen buiten de bebouwde kom.
20. We willen leegstand voorkomen. Leegstaande bedrijfspanden, schimmige schuren en stallen hebben een aantrekkingskracht op verkeerde investeerders. In het kader van de aanpak van ondermijning en drugslabs is het transformeren van deze panden naar woningen een oplossing. We willen meer experimenteerruimte hiervoor.
21. We hanteren hierbij wel de uitgangspunten van betaalbaarheid en toegankelijkheid om te voorkomen dat ook hier de grond zo duur wordt dat er geen goedkope woningbouw gerealiseerd kan worden.
22. Particuliere initiatieven voor woningbouw kunnen op volledige medewerking rekenen, waarbij ook hier kwaliteit voor kwantiteit gaat.
23. We differentiëren in de grondprijzen. Voor de realisatie van sociale huurwoningen hanteren we een andere prijs (sociale grondprijs) dan voor de realisatie van dure koopwoningen van boven de NHG-grens⁸.
24. In onze bestemmingsplannen, de structuurvisie (omgevingsvisie) en woonvisie leggen we vast waar en welk percentage aan sociale, middeldure en dure huur binnen de gemeente kan worden gebouwd.
25. We leggen van de te bouwen betaalbare woningen vast welk percentage huur onder de liberalisatiegrens valt en welk percentage sociale koop is.
26. Bij grotere projecten willen wij de bouw van sociale huurwoningen standaard opnemen in het bouwbesluit.
27. Wij werken hierin samen en overleggen hierover met woningcorporatie Destion.

⁸ Met de Nationale Hypotheek Garantie (NHG) heeft u een vangnet als u door omstandigheden uw hypotheek niet meer kunt betalen. De NHG is een garantie op hypotheeklen voor koopwoningen met een koopprijs tot de gemiddelde huizenprijs. In 2021 is de NHG-grens € 325.000.

Hoofdstuk 3

Samenwerken aan een gemeente waarin iedereen mee kan doen

Iedereen die mee wil doen aan de samenleving, moet deze mogelijkheid krijgen. De gemeente Bergen zorgt voor een inclusieve samenleving. We kiezen voor een samenleving, waar iedereen zichzelf kan zijn en het niet uitmaakt wat je geslacht, geaardheid of geloof is.

Mensen wonen zo lang mogelijk thuis in hun eigen dorp. Tegelijkertijd zien we dat bij ouderen eenzaamheid en dementie vaker voorkomen. Het bestrijden van eenzaamheid zien we als onze maatschappelijke opgave. Alleen zijn en je daar prettig bij voelen kan. Terwijl je je in een ruimte vol mensen eenzaam kunt voelen. Graag gezelschap willen maar niet de mogelijkheden in je omgeving kennen of durven nemen. Maatwerk is daarom belangrijk.

De bijstand in de gemeente Bergen moet socialer. We kiezen voor een menselijke benadering en gaan het gesprek aan met aanvragers. De nadruk komt niet meer te liggen op de regels, maar op hulpverlening. Kunnen rondkomen moet een vanzelfsprekendheid zijn. Schulden en financiële tegenslagen leiden vaak tot meer en grotere problemen, daarom helpen we mensen en zorgen we ervoor dat zij niet in armoede komen te leven. We kiezen voor een sociale en preventieve aanpak.

SAMEN MET DE PK IN HET COLLEGE (2018-2022)

- Hebben een groot deel van de uitkeringsgerechtigden een trajectplan en leveren naar vermogen een tegenprestatie. Dit heeft geresulteerd in een regionale koppositie qua uitstroom.
- Worden uitkeringsgerechtigden ingezet op het "bakfietsen" project waarmee zwerfafval wordt bestreden.
- Is er een Projectplan Bergen Beweegt Natuurlijk 2020-2024 opgesteld.
- Is er samen met partners een lokaal beweegakkoord opgesteld.
- Wordt, bij reconstructie- en herinrichtingsopgaven, openbare ruimte zoveel als mogelijk A-niveau (hoog niveau, mooi en comfortabel) en toegankelijk ingericht.
- Zijn looproutes naar het woonzorgcomplex toegankelijk gemaakt.

Samen strijden tegen armoede en voor kansgelijkheid

Geen geld hebben voor vakanties en extraatjes maar dagelijks genieten van je huis, je tuin, de mensen om je heen óf geen geld hebben en met moeite je vaste lasten kunnen betalen waardoor je letterlijk ziek wordt. Zoals met alles is ook in de strijd tegen armoede en vóór kansgelijkheid, maatwerk nodig.

Maar onze mensen willen niet betutteld worden, zijn trots, voelen wellicht schaamte. Het doel van de gemeente is laagdrempelig hulp te bieden waar dat nodig is. Signalen vanuit onder andere inwoners, scholen en verenigingen dienen serieus opgepakt te worden. Gevolgd door laagdrempelige inzet door samen te werken met instanties als Synthese, Thuisadministratie Humanitas, Stichting Welzijnsbevordering Bergen en Stichting Zevenwouden. Met een goede lokale aanpak van het bestrijden van de effecten van armoede zorgen we er bovendien voor dat onze inwoners elkaar kunnen blijven ontmoeten, op het schoolplein, bij de sportvelden en op de markt.

Wie in armoede leeft, is vaker ongezond. Kinderen die in armoede opgroeien, hebben vaker een ongezonde levensstijl, waar ze hun hele leven last van kunnen houden. Wij zetten in op preventie door kennis te delen en gezond leven te stimuleren.

Onze keuzes:

1. Om gebruik te kunnen maken van een vangnet (regeling, toeslag, enz.) hanteert de gemeente Bergen (L) een inkomen van maximaal 110% van de bijstandsnorm. Wij willen deze grens verleggen naar maximaal 120% van de bijstandsnorm en specifiek bij Stichting Leergeld naar 130% van de bijstandsnorm.
2. Scholen, maar ook Sport- en Cultuurverenigingen dienen op de hoogte te zijn van alle vangnetten die er op landelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau zijn. Indien nodig dient geïnvesteerd te worden in deze kennis.
3. De Inkomenskaart dient daarvoor jaarlijks geüpdatet te worden en actief verspreid te worden. Dit is een taak en verantwoordelijkheid van de gemeente.
4. Trainingen als "a clients journey" worden actief gepromoot voor allen die met de doelgroep te maken heeft.
5. Innige samenwerking met Destion in de strijd tegen armoede en vóór kansgelijkheid is een must.
6. De Voorzieningswijzer dient actief gepromoot te worden. Om te beginnen door de consulenten van het Sociaal Team. Zij hebben immers 1 op 1 contact met de doelgroep.
7. Wij willen een ruimhartig minima- en armoedebeleid dat ervoor moet zorgen, dat mensen weer mee gaan doen.
8. Vroegsignalering en preventie zijn daarbij belangrijk.
9. Het merendeel van de huishoudens die in de problemen zit, is niet zichtbaar. Door dicht bij onze inwoners te staan en te weten wat zij nodig hebben kunnen we hier lokaal verandering in brengen.
10. Met een goede lokale aanpak van het bestrijden van de effecten van armoede zorgen we er bovendien voor dat onze inwoners elkaar kunnen blijven ontmoeten, op het schoolplein, bij de sportvelden en op de markt.
11. De PK vindt dat de gemeente particuliere initiatieven voor de ondersteuning van minima, zoals voedselbank en Vincentiusvereniging, positief structureel moet waarderen. Deze initiatieven zijn een belangrijke aanvulling op de voorzieningen van de gemeente zelf waarnaar verwezen kan worden.

12. Inkomensondersteuning voor minima is te allen tijde een recht en niet een gunst.
13. We geven op onder andere de website en de sociale media van de gemeente, maar ook in gesprekken bij inkomensondersteuning of schuldhulpverlening, bekendheid aan de voorliggende voorzieningen en regelingen als Synthese, de Voorzieningenwijzer en stichting Leergeld. Op deze manier helpen we mensen met een minimuminkomen bij hoge onvoorziene kosten en zorgen we dat alle kinderen over genoeg schoolspullen beschikken.
14. De gemeente zorgt ervoor dat procedures waarmee inwoners zorg en andere ondersteuning aanvragen, zo simpel mogelijk zijn.
15. De gemeente toetst alle formulieren en andere stappen in aanvraagprocedures voor inkomensondersteuning ook op het gebruik van duidelijke taal.

Samen inzetten op Werk en Inkomen

Wij blijven ons inspannen om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt naar werk te begeleiden. Maatwerk is daarbij het sleutelwoord. De gemeente biedt bescherming aan inwoners in een kwetsbare maatschappelijke positie. Een inkomen is een basis voor een menswaardig bestaan. Kunnen rondkomen moet een vanzelfsprekendheid zijn. Schulden en financiële tegenslagen leiden vaak tot meer en grotere problemen, daarom helpen we mensen en zorgen we ervoor dat zij niet in armoede komen te leven. We kiezen voor een sociale en preventieve aanpak.

Onze keuzes:

1. Iedereen verdient betekenisvol en goed werk en een rechtvaardig inkomen.
2. Werk is meer dan alleen een inkomen, werk is de sleutel tot bestaanszekerheid, waardering, respect en tot deelname aan de samenleving.
3. Met werk zijn mensen in staat een zelfstandig bestaan op te bouwen en hun talenten te ontwikkelen.
4. Als het hebben van een baan (even) niet lukt, zorgen we dat mensen op een andere manier volwaardig mee kunnen doen. Voor iedereen in onze samenleving geldt meedoen naar vermogen op een manier die het beste bij hen past.
5. Bijscholing, herscholing en omscholing zijn in de komende periode belangrijker dan ooit, iedereen verdient kansen om mee te kunnen doen.
6. De gemeente neemt barrières tot werk weg. We treffen maatregelen voor het verbeteren van lees- en schrijfvaardigheid en zetten volop in op om- en bijscholing en begeleiding naar beter werk.
7. Wij zorgen voor goede reïntegratiemogelijkheden en passend (deeltijd)werk op alle opleidingsniveaus.
8. Mensen met een afstand tot de maatschappij of mensen zonder baan betrekken we bij de samenleving door leer/werk- en taaltrajecten aan te bieden.
9. We wachten niet tot mensen in de bijstand belanden, maar helpen mensen die hun baan kwijt zijn geraakt zo snel mogelijk weer aan het werk. Dat doen we eerlijk en fatsoenlijk.
10. Oude ideeën als de instroom- en uitstroombanen worden in ere hersteld en we investeren in (bij) scholing. Daarom bouwen we de werkgeversservicepunten om naar

- servicepunten voor werknemers en werkgevers en creëren we publieke banen voor maatschappelijk relevante functies. Wij trekken hierin op met de regio.
11. Werken als vrijwilliger is vaak een zinvolle bijdrage aan de maatschappij, belangrijk voor sociale contacten en is soms een opstap naar betaald werk. Wij stimuleren daarom werken als vrijwilliger en verlagen drempels daartoe.
 12. Iedereen heeft recht op werk.
 13. Als iemand om welke reden dan ook niet de stap naar betaald werk kan zetten, is het streven dat ook hij of zij naar eigen vermogen zo ver mogelijk op de participatieladder komt. Dat kan bijvoorbeeld met nieuw beschut werk, een basis- of publieke baan.
 14. Bij werk hoort loon. Zodra er productie wordt gemaakt, hoort er een inkomen tegenover te staan.
 15. Als mensen in een participatie/re-integratietraject zitten, hebben we aandacht voor achterliggende problematiek, zoals schulden, scheiding en mentale problematiek. We lossen deze problemen eerst op, zodat deze mensen met een gerust hart aan het werk kunnen.
 16. Om mensen perspectief te bieden willen we in onze gemeente maximaal gebruik maken van de mogelijkheden van de Participatiewet. Dit doen we door mensen, die buiten de regels vallen (tijdelijk) te helpen aan voldoende inkomen, en door gebruik te maken van de mogelijkheid om verplichtingen, die de wet mensen oplegt, (tijdelijk) buiten werking te stellen als dat mensen in hun individuele situatie helpt.
 17. Er komt een einde aan de cultuur van wantrouwen in de bijstand. De bijstand is geen moeras van sancties, formulieren en verplichtingen maar een springplank naar meedoen in de samenleving.
 18. Mensen, die vanuit een uitkering (deels) aan het werk gaan, gaan er financieel op vooruit en krijgen recht op begeleiding, inclusief financiële coaching.
 19. Voor Nieuw Beschut Werk is er vaak sprake van een wachtlijst. Het is wettelijk verplicht om mensen op de wachtlijst een activeringstraject aan te bieden. Een dergelijk traject moet perspectief kunnen bieden op een echte baan. We vinden dat we hierin niet mogen verzaken.
 20. Waar nodig helpen we mensen door het woud van regels en instanties heen om in aanmerking te komen voor een indicatie voor beschut werk. De gemeente werkt hierin mee en niet tegen.
 21. Sociale ondernemingen, die mensen met een afstand op de arbeidsmarkt in dienst nemen, willen we belonen. Deze ondernemingen steken hun nek uit, lopen extra risico en zijn meer tijd kwijt aan het inwerken en de begeleiding.
 22. Veel mensen staan lang aan de kant, ondanks dat er in bepaalde sectoren veel vacatures zijn. Om deze mismatch te voorkomen en te zorgen voor een goed functionerende arbeidsmarkt is samenwerking tussen werkgevers, onderwijsinstellingen, UWV, de gemeente en onze buurgemeenten noodzakelijk.
 23. We voorkomen een armoedeval zodat mensen die vanuit een uitkering weer aan het werk gaan, er financieel niet op achteruitgaan. Om mensen te stimuleren weer aan het werk te gaan, is er altijd een terugvaloptie naar de vorige situatie en beperken we het financiële risico.
 24. We benaderen mensen met vertrouwen. Mensen zitten immers niet voor hun plezier in de bijstand, maar omdat ze deze steun nodig hebben.
 25. Om te stimuleren dat mensen vanuit de bijstand stapsgewijs aan betaald werk komen, gaan we soepeler om met regels rond het bijverdienen van kleine bedragen.

26. Solidariteit wordt in de gemeente Bergen beloond in plaats van beboet. De toepassing van de kostendelersnorm voor inwoners in de bijstand die hun woning delen met een andere woningzoekende, is landelijk beleid. Vooruitlopend op nieuw landelijk beleid willen wij nu al de grens van 18 naar 27 jaar verleggen.

Samen zorgen voor een goede Schuldhulpverlening

Er hoeft maar iets te gebeuren of mensen vallen over het randje en komen in de greep van een systeem, dat niet jouw belang, maar dat van de schuldeiser vooropstelt. Ook de lokale overheid doet daar helaas aan mee. We willen dat dit stopt: mensen die in armoede en met schulden leven, verdienen vertrouwen en perspectief op een beter leven.

Daarom willen we schulden oplossen voor ze leiden tot veel sociale ellende en onnodig hoge kosten. Het hebben van schulden en een leven in armoede heeft impact op je welzijn, op het vertrouwen in de toekomst, en het gevoel dat je er mag zijn en dat je er toe doet. In een dergelijke situatie waarin je je machteloos en hulpeloos voelt maakt een benadering vanuit begrip in plaats van wantrouwen een wereld van verschil. We vinden dat het hebben van schulden geen kwestie van 'eigen schuld' is.

De oorzaken voor schulden kunnen heel divers zijn. Belangrijke levensgebeurtenissen, zoals een echtscheiding, het verlies van je partner, de overgang in een levensfase, minder inkomen door het verlies van je baan of een mager pensioen, spelen vaak een rol. Net als rekeningen die door een hoge zorgverzekering, energielasten en hoge huren blijven liggen. We zijn alert op deze momenten, die meer risico op het ontstaan van schulden met zich mee brengen, en kunnen tijdig ingrijpen als het mis dreigt te gaan.

De gemeente deelt daarom geen straf meer uit voor pech, maar biedt kansen en perspectief voor mensen. Daar worden we allemaal beter van, individueel en als samenleving. Dat betekent dat we hulpverlening willen die er op gericht is om de mensen te helpen en niet om hen 'aan te pakken'.

Onze keuzes:

1. Goede schuldhulpverlening en een ruimhartig minima- en armoedebeleid moeten ervoor zorgen, dat mensen weer mee gaan doen. Vroegsignalering en preventie zijn daarbij belangrijk.
2. We doen dit samen met onze woningcorporatie Destion, maar ook met energieleveranciers en zorgverzekeraars. Vroegsignalering is een wettelijke taak.
3. We kiezen bij de aanpak van schuldenproblematiek en vroegsignalering altijd voor persoonlijk contact met inwoners.
4. Onze schuldhulpverlening en minimabeleid is gebaseerd op preventie en vroegsignalering. We zetten alles op alles om te voorkomen dat schulden zo hoog worden, dat ze niet meer te overzien zijn.
5. Onze gemeente smeedt binnen en buiten het gemeentehuis coalities met Destion, werkgevers, energiebedrijven en zorgverzekeringen.
6. Voor ons staat het doel van inkomensondersteuning voorop. Dat doel is breder dan alleen geld voor de huur en boodschappen: als we met inkomensondersteuning kunnen voorkomen, dat kinderen uit huis moeten worden geplaatst, is dat goed. Sterker, op die manier voorkomen we veel menselijk leed en kunnen we als gemeente waarschijnlijk jeugdzorgkosten besparen.

7. De PK vindt, dat onze gemeente als schuldeiser naast de mensen moet gaan staan en moet meekijken naar oplossingen, die haalbaar zijn. Dat betekent dat de beslagvrije voet altijd wordt gerespecteerd en gehanteerd.
8. We voeren een schuldenpauze in, zodat mensen in de problemen weer lucht krijgen en de stapels met rekeningen, aanmaningen en incassokosten niet nog verder zien groeien.
9. We willen budgetondersteuners inzetten om te voorkomen dat er altijd bewindvoerders ingezet moeten worden.
10. We maken afspraken met de rechtbank, zodat mensen op de juiste plek terechtkomen en niet automatisch worden doorverwezen naar bewindvoering. Als mensen een licht regime aankunnen, moet je ze niet in een zwaar regime duwen.
11. In onze gemeente is de dienstverlening stresssensitief en houden we er rekening mee, dat leven in armoede en met schulden mensen kwetsbaar en onzeker maakt. We gebruiken begrijpelijke taal en benaderen mensen met (het risico op) schulden actief.
12. Bij onze algemene financiële coaching zetten we actief de voorzieningenwijzer in om samen de check te doen hoe je geld kan besparen en van welke voorzieningen je nog geen gebruik maakt.
13. Vroegtijdige signalering begint met checkmomenten om te kijken of mensen al schulden hebben. Daarom spreken we met Destion af, dat elke nieuwe huurder een financieel checkgesprek krijgt. Hierbij wordt onder andere gekeken of de nieuwe huurder gebruik maakt van alle voorzieningen, waar hij of zij recht op heeft, en of er nog schulden zijn uit een vorige situatie.
14. Met de woningcorporatie spreken we af dat er geen huisuitzettingen plaatsvinden bij mensen die schuldhulp aanvaarden. Hiermee voorkomen we verdere financiële en emotionele schade.
15. De PK pleit ervoor dat de gemeente, naar het voorbeeld van Utrecht, schulden overneemt. Met dit model verkorten we het schuldhulpverleningsproces tot maximaal twee jaar en hebben mensen nog maar één schuldeiser. Zo helpen we mensen versneld uit de schulden en maken we het afbetalen beter behapbaar, door directe communicatie.
16. De gemeente houdt oog voor de psychische druk waar mensen met schulden vaak onder staan. We bieden mensen een luisterend oor, zorgen voor ondersteuning door psychische professionals als dat nodig is en onderzoeken de mogelijkheid van een 'afbetaalpauze' om mensen op adem te laten komen.
17. De PK wil aan de huidige vangnetten de Nederlandse Schuldhulproute (NSR) toevoegen. De NSR werkt aan een Nederland zonder schuldzorgen. Er is nog veel schuldschaamte en het schuldhulplandschap is complex. Daarom werkt stichting NSR samen met gemeenten, bedrijven en samenwerkingspartners aan één centrale schuldhulproute. De NSR en de VoorzieningenWijzer werken samen om de onzichtbare groep mensen met geld- en schuldzorgen in een vroeg stadium te bereiken en te helpen.
18. De PK wil dat binnen de organisatie gebruik gemaakt wordt van het door de VNG ontwikkelde Schuldenlandschap. Het schuldenlandschap geeft inzicht in de samenhang van taken, methoden en de impact van wetten.

Samenwerken aan de aanpak van laaggeletterdheid

Iedereen moet kunnen meedoen in onze samenleving. Maar nog te veel mensen hebben moeite met lezen, rekenen en het gebruiken van een computer of smartphone. In onze gemeente is 15% van de inwoners (16-65 jaar) laaggeletterd. Om mee te kunnen doen heb je deze vaardigheden wel nodig. De oorzaken zijn divers. Door problemen binnen een gezin kan een kind gehinderd worden in zijn of haar ontwikkeling. Bij de oudere generatie die door gezinsarmoede op jonge leeftijd moest gaan werken, of niet de aandacht, ruimte en mogelijkheden hebben gekregen die ze nodig hadden, komt ook vaker laaggeletterdheid voor. Laaggeletterden geven niet snel toe dat ze moeite hebben met lezen en schrijven, vaak schamen ze zich. Ze gebruiken smoesjes om onder het lezen en schrijven uit te komen. Zoals: 'Ik heb mijn bril niet bij me', of: 'Ik vul dat formulier thuis wel in'. Ze weten niet dat er hulp is om basisvaardigheden te verbeteren. Ook realiseren ze zich niet altijd dat ze basisvaardigheden missen.

Van de mensen die moeite hebben met lezen en schrijven,

- is de helft werkloos. Zij vinden het vaak lastig om een sollicitatiebrief te schrijven. Daardoor komen ze moeilijk aan een baan. Ook hebben ze moeite om hun baan te behouden. Vooral wanneer de werkzaamheden complexer worden.

Mensen die niet goed kunnen lezen en schrijven,

- hebben vaak problemen met hun gezondheid. Zij kunnen bijvoorbeeld de bijsluiters van medicijnen niet goed lezen. Daardoor is de kans groot dat zij de medicijnen verkeerd gebruiken.

Ouders die moeite hebben met taal,

- kunnen hun kinderen niet goed voorlezen. En minder goed helpen met huiswerk. Daardoor is de kans groot dat hun kinderen ook niet goed leren lezen en schrijven.

Mensen die moeite hebben met lezen en schrijven,

- ervaren problemen met communicatie. Formulieren invullen, zoals voor uitkeringen, toeslagen en belastingen is lastig. Ook is het vaak moeilijk om een computer, tablet en telefoon te gebruiken.

Onze keuzes:

1. Niet alle burgers zijn in voldoende mate digitaal vaardig. De gemeente dient er daarom voor te zorgen dat burgers met vragen, suggesties en klachten in alle gevallen ook in persoon bij de gemeente terecht kunnen.
2. Wij hebben oog voor het feit dat de onderwijsachterstanden vooral oplopen bij kinderen die opgroeien met laaggeletterde en anderstalige ouders.
3. In alle vormen van ondersteuning, toegang tot voorzieningen, regelingen en communicatie houden we rekening met laaggeletterden.
4. De gemeente ontvangt ieder jaar budget om laaggeletterdheid aan te pakken. Met dit geld bieden we cursussen aan onze inwoners aan op het gebied van taal, rekenen en digitale vaardigheden. We werken hierin samen met Biblioplus, het Taalhuis en de Stichting Lezen en Schrijven.
5. Wij willen meer mensen helpen, vooral kinderen en mensen met Nederlands als moedertaal.
6. We werken regionaal samen in de aanpak tegen laaggeletterdheid.
7. We doen ons best om laaggeletterdheid te herkennen en bespreekbaar te maken.

8. De komende jaren gaan we aan de slag met een duurzame en doelgerichte aanpak. We werken hierin samen met Biblioplus en de Stichting Lezen en Schrijven.
9. We werken samen met Biblioplus en onze scholen om kinderen enthousiast te maken voor lezen en boeken.
10. We zetten het onderdeel Boekstart in om jonge gezinnen te helpen om (voor)lezen en boeken een vast onderdeel in de ontwikkeling van kinderen te maken.
11. Wij blijven gebruikmaken van Bibliotheek op school (Bos) waarbij we samenwerken met scholen en Biblioplus om leerlingen enthousiast te maken voor lezen en om lid te worden van Biblioplus.
12. We willen het gratis lidmaatschap tot 18 jaar in stand houden.
13. We willen een gratis lidmaatschap voor onze inwoners met een minimuminkomen.
14. We verankeren de aanpak van laaggeletterdheid integraal in het sociaal domein waardoor we meer laaggeletterden kunnen vinden en helpen.
15. We nemen in de subsidieverordeningen op dat organisaties die subsidie ontvangen van de gemeente ook een bijdrage moeten leveren aan de aanpak van laaggeletterdheid, bijvoorbeeld door eenvoudige taal te gebruiken.
16. We nemen in het inkoop en aanbestedingsbeleid op dat organisaties die een opdracht krijgen van de gemeente ook een bijdrage moeten leveren aan de aanpak van laaggeletterdheid, bijvoorbeeld door taalscholing op de werkvloer aan te bieden aan laaggeletterde werknemers.
17. Wij nemen toegankelijke dienstverlening en het gebruik van eenvoudige taal (maximaal B1) op in gemeentelijk beleid.
18. Wij gebruiken eenvoudige taal (maximaal B1) in bewonersbrieven, digitale formulieren en op onze website.
19. Wij vragen organisaties als BSGW, gemeentelijke schuldhulpverlening en welzijnsorganisaties om ook te communiceren in eenvoudige taal (maximaal B1).
20. Wij willen structurele screening op laaggeletterdheid inzetten bij de uitvoering van de participatiewet, de wmo en de schuldhulpverlening zodat we een belangrijke bijdrage leveren aan het vinden, motiveren en doorverwijzen van laaggeletterden.
21. Wij willen het lokale taalnetwerk versterken en verder uitbreiden.
22. Wij ondersteunen onze partners in het taalnetwerk in de ontwikkeling van aantrekkelijk en passend educatie aanbod.
23. Om laaggeletterden te helpen om hun positie op de arbeidsmarkt te verbeteren, stimuleren wij werkgevers om op de werkvloer te werken aan de aanpak van laaggeletterdheid.
24. Wij vragen bij het werkgeversservicepunt, het Leerwerkloket en bij het Regionaal Mobiliteitsteam aandacht voor laaggeletterdheid.
25. Bij de uitvoering van de taken in de vroegsignalering van problematische schulden en in schuldhulpverleningstrajecten zorgen we voor aandacht voor laaggeletterdheid, bijvoorbeeld door het gebruik van eenvoudige taal, de inzet van screening op laaggeletterdheid en de begeleiding naar passend aanbod.
26. Wij zetten extra in op voor- en vroegschoolse educatie (VVE) voor kinderen met een taalachterstand én cursusaanbod gericht op de ouders van die kinderen.
27. Het voorkomen van laaggeletterdheid dient een prominente rol te krijgen binnen het bevorderen van kansengelijkheid in onze gemeente. Daarom willen wij deelnemen aan het landelijke initiatief Gelijke Kansen Alliantie.

Samen strijden voor inclusie, emancipatie en integratie

We kiezen voor een samenleving, waar iedereen zichzelf kan zijn en het niet uitmaakt wat je geslacht, geaardheid of geloof is. De PK staat pal voor de vrijheid van godsdienst en streeft tegelijkertijd naar emancipatie en gelijkwaardigheid. Wij komen voor elkaar op.

Onze keuzes

1. Solidariteit betekent voor ons dat we niet alleen voor onszelf en onze eigen kring opkomen, maar juist ook voor de ander.
2. Emancipatie is en moet voor ons meer zijn dan elke groep die afzonderlijk voor de eigen maatschappelijke positie opkomt. Je hebt solidariteit met en tussen groepen nodig in het aanpakken van discriminatie en het bevorderen van emancipatie.
3. Onze lokale identiteit is wat ons bindt: we zijn allemaal Bergenaren.
4. We gaan vanuit nieuwsgierigheid en gelijkwaardigheid de dialoog aan en organiseren daarvoor bijeenkomsten. We wachten niet op een concrete aanleiding, maar doen het nu.
5. We nemen stelling tegen gemeenschappen of groepen die discriminerend en niet tolerant naar anderen zijn. Dit doen we bijvoorbeeld door in ons subsidiebeleid toegankelijkheidseisen op te nemen in relatie tot de inclusieve samenleving.
6. We doen mee met dagen en momenten waarop aandacht wordt gevraagd voor inclusie, emancipatie en integratie. Bijvoorbeeld Orange the World en de Regenboogvlag.

Samen zorgen dat iedereen kan meedoen

De groep mensen om wie het gaat: mensen mét en zónder beperking. Mensen met een zichtbare beperking, mensen met een niet-zichtbare beperking en mensen zonder beperking. Samen moeten we ervoor zorgen dat de achterstanden die mensen met een beperking ervaren om volwaardig mee te kunnen doen, worden weggenomen. Mensen met een beperking of chronische ziekte kunnen, vijf jaar na de ratificatie van het VN-verdrag Handicap, nog altijd niet gelijkwaardig deelnemen aan de samenleving. Dit komt door fysieke obstakels en door onbewuste uitsluiting. Samen moeten we er alles aan doen dat bijdraagt aan een inclusieve samenleving.

- **GELIJKWAARDIGHEID**
Mensen met en zonder beperking hebben dezelfde rechten.
- **SOLIDARITEIT**
Er is sprake van acceptatie en betrokkenheid tussen mensen met en zonder beperking.
- **AUTONOMIE**
Mensen met een beperking maken zelfstandig besluiten of worden ondersteund als zij daartoe niet in staat zijn.
- **PARTICIPATIE**
Kinderen en volwassenen met een handicap doen mee.

Onze keuzes:

1. Ons gemeentelijk beleid voldoet aan deze uitgangspunten: Het gaat uit van gelijke rechten, het draagt bij aan de autonomie van mensen met een beperking, het laat zien dat we in de gemeente uitgaan van solidariteit, het zorgt ervoor dat echt iedereen kan deelnemen.

2. Wij willen een Lokale Inclusie Agenda die hieraan kan bijdragen. Het doel is een toegankelijke en inclusieve gemeente voor iedereen.
3. De Lokale Inclusie Agenda biedt houvast voor een integrale aanpak op het gebied van onderwijs en ontwikkeling, thuis, werk en inkomen, vrije tijd, vervoer, welzijn, gezondheid en ondersteuning.
4. De Lokale Inclusie Agenda komt tot stand in nauwe samenwerking met organisaties, werkgevers en ervaringsdeskundigen binnen de gemeente.
5. Het VN-verdrag Handicap gaat om toegankelijkheid in de breedste zin van het woord. Onze gemeente past dit verdrag onverkort toe.
6. Wij willen toegankelijke openbare toiletten in ieder dorp en in onze natuurgebieden zelfreinigende toiletten. Een gemiddelde buik- en blaaspatiënt heeft binnen vijf minuten een toilet nodig, anders gebeuren er ongelukjes. Als zij het gevoel hebben dat dit niet kan, gaan ze niet de deur uit. Dat kan heel eenzaam zijn.
7. Onze gemeentelijke websites zijn voldoende toegankelijk voor mensen met beperkingen, ook voor mensen met een zintuigelijke beperking.
8. Bij de inrichting van de openbare ruimte, de terrassen en openbare gebouwen houden we met een goede inrichting en voldoende faciliteiten rekening met mensen met een beperking.
9. We stellen een Lokale Inclusie Agenda op: een verplichting die voortkomt uit de ratificatie van het VN-verdrag handicap.
10. Wij willen het Geheugenhuis in de bibliotheek, een ontmoetingsplek rond het geheugen. Van het 'fit houden' van je geheugen tot onderwerpen zoals dementie en mantelzorg. Bezoekers vinden er een collectie boeken en spelmaterialen, maar kunnen er ook terecht voor ontmoeting en met vragen. Er worden regelmatig thematische activiteiten georganiseerd zoals breincolleges, Studiekringen 50+, schuif aan bij de belevenistafel en mantelzorgbijeenkomsten.
11. Iedereen die mee wil doen aan de samenleving, moet deze mogelijkheid krijgen. Voor wie dit niet zelfstandig kan of durft, maken we gebruik van de inzet van Synthese maar ook bijvoorbeeld het maatjesproject van Humanitas.

Samen zorgen voor een goede inburgering van nieuwkomers

Door de nieuwe inburgeringswet zijn wij als gemeente verantwoordelijk voor de inburgering van nieuwkomers in onze gemeente. De nieuwe inburgeringswet biedt kansen om nieuwkomers beter op te vangen. Werken en de taal leren kan worden gecombineerd en de directe toegang tot arbeidsmarkt en scholing brengt mensen met elkaar in contact. Van nieuwkomers verwachten we wat we van elke inwoner van onze gemeente verwachten: dat je je best doet, dat je je gedraagt en dat je opkomt voor de vrijheden en grondrechten van anderen.

Onze keuzes

1. Het zo snel mogelijk aan het werk gaan van statushouders maken we tot een belangrijk onderdeel van ons inburgeringsbeleid. Hiermee kunnen we voorkomen dat nieuwe inwoners linea recta naar de bijstand gaan.
2. We vinden dat een goede inburgering tot een eigen plek in de samenleving met gelijkwaardige kansen op werk leidt, en het risico op een alternatieve carrière met schimmige of criminele activiteiten beperkt.

3. In ons lokale inburgeringsbeleid gaan we zo veel mogelijk werken en leren combineren. Mensen leren de taal gaandeweg op de werkvloer en in de klas.
4. De voordelen zijn groot: een betere taalbeheersing en uitstroom uit de bijstand. Uit praktijkvoorbeelden blijkt al dat het hier vaak gaat om duurzame uitstroom.
5. We ontwikkelen leer-werktrajecten in met name de zorg en techniek
6. Samen met bedrijven en organisaties organiseren we deze werkplekken.
7. Mensen die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen hebben vaak minder kans op de arbeidsmarkt, zowel bij het vinden van een baan als bij het werken op het eigen niveau. We investeren daarom in taalbeheersing op verschillende niveaus.
8. Als nieuwkomers ook in hun eigen taal niet (goed) kunnen lezen en schrijven, investeren we eerst in het leren lezen en schrijven in de eigen taal.
9. Integratie heeft de meeste kans van slagen als mensen elkaar ontmoeten in hun eigen dorp, op de school van hun kinderen en op de sportclub.
10. Bij plaatsing van een gekoppelde statushouder en zijn of haar gezin, zorgen we voor een warme kennismaking met de burens.
11. We werken hierin samen met Destion.
12. In het kader van de inburgeringswet zorgen we standaard voor een vrouwenemancipatieprogramma en een homo-emancipatieprogramma. Tolerantie en jezelf thuis voelen zijn belangrijk.

Samenwerken aan kansen voor arbeidsmigranten

In onze gemeente wonen steeds meer werknemers uit het buitenland. In het begin waren dit vooral seizoensmedewerkers bij onze boeren. Zij verbleven hier meestal alleen in het voorjaar en de zomer. Nu werken ze ook bij grote logistieke bedrijven als Arvato Heijen, Greenport Venlo en bij mkb'ers in onze regio. Er verblijven het hele jaar arbeidsmigranten in onze gemeente. We willen dat arbeidsmigranten hun werk kunnen doen in goede omstandigheden en tegen een volwaardig loon. Voor werkgevers blijft het voordeliger om arbeidsmigranten in te zetten, ondanks dat hetzelfde minimumloon geldt. Dit komt omdat zij 25% van het loon in natura mogen uitkeren (bijvoorbeeld in de vorm van huisvesting of ziektekosten). Samen willen we kijken hoe we hen welkom willen heten als ze hier langer blijven wonen.

Onze keuzes

1. Wij willen meer toezicht op en handhaving van woonomstandigheden.
2. Samen met de inspectie SZW handhaven we op arbeidsomstandigheden en een gelijk en volwaardig loon.
3. We willen keurmerken voor loon- en arbeidsvoorwaarden, vergelijkbaar met het SNF-keurmerk voor huisvesting. Hierin werken wij samen met regio en provincie.
4. Samen met Destion zoeken we naar meer creatieve mogelijkheden voor gemengd wonen-concepten, waarbij verschillende groepen samenwonen. Denk aan studenten en arbeidsmigranten met andere spoedzoekers op de woningmarkt.
5. Soms blijven arbeidsmigranten in onze gemeente wonen en werken. De PK vindt het belangrijk dat zij zich welkom voelen in onze dorpen. We helpen hen daarom niet alleen met het leren van onze taal, maar ook met het meedoen in onze samenleving.

Hoofdstuk 4

Samenwerken voor behoud van goede zorg

Alleen door samen te werken, houden wij de zorg in stand binnen de financiële middelen die daarmee gepaard gaan. Iedereen krijgt vroeg of laat te maken met een behoefte aan zorg. Zorg voor ouderen, zorg voor mensen die ziek of kwetsbaar zijn, is daarom een basisbehoefte en een basisrecht. De behoefte aan zorg laat zich niet sturen. Het kan en zal iedereen raken, direct of indirect via ouders, kinderen, familie of buurtgenoten.

De gemeente Bergen heeft een toenemende verantwoordelijkheid op het gebied van zorg, waardoor een zorgvuldig, menselijk en rechtvaardig gemeentelijk beleid een absolute noodzaak is. Een beleid dat uitgaat van de menselijke maat en de behoeften van onze inwoners. Soms gaat zorgbeleid nog te veel óver mensen in plaats van mét mensen, ervaringsdeskundigen en zorggebruikers.

De PK pleit voor kwalitatieve zorg, zo persoonlijk, dichtbij en makkelijk mogelijk. We maken gebruik van de ervaringsdeskundigheid in netwerken van mensen met een zorgvraag. Ook zetten we in op preventie, om mensen te helpen voordat hun probleem of zorgvraag groot wordt. Voorkomen is altijd beter dan genezen. We willen zorgen voor gezondere en gelukkigere levens en zetten daarom in op gezondheid, welzijn en preventie. Uiteindelijk leidt deze preventieve aanpak ook tot minder dure zorg.

SAMEN MET DE PK IN HET COLLEGE (2018-2022)

- Zijn wij er, ondanks de landelijke toename van kosten op het gebied van Jeugd en Wmo, zonder indexering van begrotingsbedragen, in geslaagd om de kosten beheersbaar te houden.
- Vindt, op regionaal niveau voor Jeugd, WMO en Participatiewet, sturing en inkoop plaats.
- Is het uitvoeringsplan "Samen verder" met uitgangspunt Positieve Gezondheid opgesteld.
- Wordt er continu afgewogen of voorliggende voorzieningen voldoen aan de zorgvraag.
- Is geïnvesteerd in POH-GGZ Jeugd.
- Vindt er structureel overleg plaats met de huisartsen over beleid en uitvoering.
- Is de positie van algemeen maatschappelijk werk versterkt en vergroot.

Toegankelijke zorg

Zorg moet beschikbaar, bereikbaar en betaalbaar zijn. De menselijke maat is daarbij belangrijk.

Onze keuzes:

1. We denken niet vanuit het stelsel, maar vanuit wat iemand nodig heeft. Vanuit dat oogpunt zien wij de herinvoering van een inkomensafhankelijke bijdrage in de Wmo als beter alternatief voor het huidige abonnementstarief.
2. Onze gemeente neemt de vrijheid om op zoek te gaan naar manieren om de omgekeerde solidariteit van het abonnementstarief in de Wmo te keren.
3. We zetten ons in voor bereikbare ziekenhuiszorg en het behoud van regionale ziekenhuizen. Dit kunnen we niet alleen als gemeente. Daarom zoeken we de samenwerking met zorgverzekeraars. Deze samenwerking start vandaag al en niet pas als sluiting dreigt.
4. Lichte hulpverlening, zoals opvoedingsvragen, hulp bij het invullen van formulieren of de aanpak van lichte vormen van dyslexie, hoort niet in zorgaanbiedersland en halen we eruit. In plaats daarvan zorgen we voor plekken waar mensen laagdrempelig heen kunnen.

Samenwerken in de zorg

Alleen door samen te werken, houden wij de zorg in stand binnen de financiële middelen die daarmee gepaard gaan.

Onze keuzes:

1. We stimuleren collectieve woonvormen, waar ouderen en zorgbehoevenden gemengd met andere inwoners van de gemeente Bergen kunnen wonen. Dit helpt eenzaamheid voorkomen, en vergroot de mogelijkheden om elkaar te helpen.
2. Wij willen dagbesteding zo dicht mogelijk bij thuis. Wij werken hiervoor samen met zorgverlenende organisaties en vrijwilligers.
3. Wij blijven ons inzetten voor goede communicatie en samenwerking tussen de verschillende partijen, zoals ons sociaal team, thuiszorg en huisartsen.
4. Wij investeren in ons sociaal team omdat zij veel direct contact hebben met zorgontvangers en daardoor een goed inzicht hebben in individuele situaties.
5. Wij zorgen dat ons sociaal team laagdrempelig benaderbaar is. Natuurlijk voor onze inwoners, maar zeker ook voor al onze zorgverlenende organisaties en vrijwilligersinitiatieven.
6. Behoeftte aan zorg is heel persoonlijk. Vaak schuurt dat met regels en administratie. Dat willen we veranderen, door meer maatwerk mogelijk te maken en de afstand tussen zorgverlenende organisaties en zorggebruikers te verkleinen. Dit doen we door het regionale programma Sturing en Inkoop.
7. De overheid kan niet alleen voor zorg en welzijn zorgen. Daarbij zijn andere partners nodig: de huiskamerinitiatieven, de school, de bibliotheek, de sportverenigingen. Partners waarmee je de sociale netwerken in het dorp kan versterken.
8. We doen er alles aan om met zorgmijders in contact te komen. Wij leggen actief contact met inwoners en wachten niet tot het laatste moment om te ondersteunen.

9. In alle vormen van ondersteuning, toegang tot voorzieningen, regelingen en communicatie houden we rekening met laaggeletterden.
10. Voor bepaalde groepen, zoals mensen met Alzheimer, zijn goede woon-zorgconcepten nodig. We zoeken hiervoor de verbinding, in activiteiten en doelgroepen.
11. Wij onderhouden een innige relatie met (vrijwilligers-)organisaties, stichtingen en verenigingen die zich inzetten voor het welzijn van onze inwoners als Bergen Dementie Vriendelijk, Humanitas, Stichting Welzijnsbevordering Bergen (SWB) en Bergen Beweegt Natuurlijk en werken met hen samen.
12. We investeren in programma's, waarmee mensen in deze levensfase leren omgaan met eenzaamheid. Eenzaamheid is geen ziekte. Mensen kunnen lang bijdragen aan de maatschappij, maar soms is daarbij professionele ondersteuning nodig en moeten mensen hiertoe worden uitgenodigd.
13. Buurtcirkels zijn waardevol. Een professional, bijvoorbeeld de maatschappelijk werkster van Synthese, bezoekt mensen met een kwetsbaar netwerk en brengt ze bij elkaar, zodat mensen in vergelijkbare situaties elkaar kunnen helpen.
14. We richten 'zorgbureaus voor ouderen' in om mensen te helpen bij het vinden van de weg in ons ingewikkelde zorgsysteem. Ouderen kunnen hier terecht met al hun vragen: van financiën tot zorg, en van huisvesting tot de aanschaf van hulpmiddelen. Als mensen zelf niet meer de deur uit kunnen, zijn huisbezoeken de standaard.
15. Sociaaleconomische gezondheidsverschillen zijn niet acceptabel. In samenwerking met zorgverzekeraars pakken we die verschillen aan. We hebben daar gezamenlijke belangen én mogelijkheden.
16. De aanpak van sociaaleconomische gezondheidsverschillen met preventieve activiteiten levert op termijn besparingen op.
17. We onderkennen, dat het vergroten van de zelfredzaamheid niet dé oplossing voor alles is, maar het wel kan helpen bij het vergroten van het zelfvertrouwen en zelfbewustzijn.
18. De marktwerking in de zorg dringen we terug door het aantal zorgaanbieders te beperken. Zo voorkomen we, dat er in één straat dertig auto's van verschillende zorgaanbieders parkeren. Daarmee maken we het aanbod overzichtelijker voor onze inwoners.

Preventieve zorg

Zorg is het meest effectief als het op tijd wordt gegeven. We leggen daarom nadruk op het preventief en vroegtijdig signaleren van een eventuele zorgvraag.

Onze keuzes:

1. We zorgen ervoor dat hulpinstanties zoals eerstelijnszorg en vrijwilligerszorg laagdrempelig te bereiken zijn.
2. Wij willen dat onze inwoners gezonder gaan leven. Die boodschap dragen we samen met onze sportverenigingen en basisscholen uit. Het lokaal Beweegakkoord helpt daarbij.
3. We treffen maatregelen om een gezonde levensstijl te bevorderen, bijvoorbeeld rond roken, overgewicht en bewegen.

4. Wij blijven investeren in de voorliggende voorzieningen en preventie. Met te weinig basisvoorzieningen komen duurdere maatwerkvoorzieningen veel sneller in beeld.
5. Laagdrempelige ondersteuning stimuleren en tegelijkertijd streng selecteren, hebben mensen de zorg eigenlijk niet nodig, dan verwijzen naar eigen netwerk.
6. Wat mag je van de overheid verwachten, waar heb je zelf een verantwoordelijkheid? Om onze inwoners het gevoel van zelfstandigheid te kunnen geven, moeten we investeren in de structuur van onze dorpen.
7. Mantelzorgers moeten op tijd worden ontlast, om weer even op adem te kunnen komen, bijvoorbeeld door zorgpauzes mogelijk te maken met ondersteuning van professionele vervangers.
8. Waar eigen bijdrage en financiële beperkingen een probleem vormen biedt de gemeente daar compensatie voor aan.
9. Veel mensen, die lange tijd zorg nodig hebben, verliezen hun maatschappelijke relaties. Naast medische zorg en medicatie bieden we daarom ondersteuning op het gebied van welzijn en werk. We noemen dit het maatschappelijk herstel.

Positieve Gezondheid en Welzijn op Recept

Mensen zijn niet hun aandoening. Toch focussen we daar in de zorg doorgaans wel op. Alle aandacht gaat uit naar hun klachten en gezondheidsproblemen, en hoe we die kunnen oplossen. Positieve Gezondheid kiest een andere invalshoek. Het accent ligt niet op ziekte maar op mensen zelf, op hun veerkracht en op wat hun leven betekenisvol maakt.

Welzijn op Recept is een alternatief voor mensen met psychosociale klachten. In plaats van het 'traditionele pilletje' voor te schrijven, verwijst de huisarts deze patiënten door naar een welzijnscoach. Klachten als vermoeidheid, pijn in de nek, maar ook stress, angst en somberheid hebben lang niet altijd een medische oorzaak. Vaak spelen onderliggende sociaal maatschappelijke problemen een rol, zoals overlijden van een partner, verlies van werk en eenzaamheid. Via Welzijn op Recept worden patiënten verwezen naar de welzijnscoach. Door een recept uit te schrijven voor activiteiten op het gebied van ontmoeting, sport of cultuur kan de patiënt (opnieuw) ontdekken wat hem of haar gelukkig maakt.

Onze keuzes:

1. Wij zetten het spinnenweb van Positieve Gezondheid in bij alle intakegesprekken bij een zorgvraag en een vraag om bijstand.
2. Wij zetten het spinnenweb van Positieve Gezondheid in bij het ontwikkelen van beleid.
3. Wij willen dat Positieve Gezondheid veel meer bij kinderen wordt toegepast middels de Kindtool Positieve Gezondheid⁹. Naast onderwerpen als eten, slapen en sporten is in de Kindtool o.a. aandacht voor een fijne leefomgeving, steun van anderen en toekomstperspectief.
4. Met Welzijn op Recept willen wij het welbevinden van patiënten met psychosociale problematiek verhogen.
5. Met Welzijn op Recept willen wij het zorggebruik in de eerstelijnszorg verlagen.

⁹ <https://www.iph.nl/kindtool-mijn-positieve-gezondheid/>

6. Verschillende professionals kunnen de rol van welzijnscoach op zich nemen, bijvoorbeeld de maatschappelijk werker van Synthese.
7. Wij willen via het Landelijk kennisnetwerk Welzijn op Recept er alles aan doen om huisarts en welzijnscoach met elkaar te laten samenwerken.
8. Doorverwijzen naar een welzijnscoach betekent direct helpen.

Mantelzorg

Heel veel van onze ouderen willen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen. Daardoor worden de taken van de mantelzorgers soms erg groot en omvattend. Onze samenleving kan niet zonder al die mensen die mantelzorg verlenen. Maar intensieve mantelzorg kan zwaar zijn. Daarom willen we hen ontzorgen. Vroegtijdse signalering en individuele begeleiding zal uitkomst kunnen bieden.

Onze keuzes:

1. We investeren meer in respijtzorg zodat familieleden en partners die zorgtaken hebben, even op adem kunnen komen. De financiering hiervan is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente, zorgverzekeraar en het zorgkantoor.
2. We faciliteren lotgenotencontacten.
3. We onderzoeken welke mantelzorgers extra ondersteuning nodig hebben en organiseren die dan ook. Bijvoorbeeld met een concept zoals autismevriendelijke gemeenten.
4. We maken respijtzorg mogelijk. Dit is cruciaal om het vol te kunnen houden. We maken hierover afspraken met het zorgkantoor.
5. We zoeken naar logeergelegenheid voor jongeren, waar het thuis af en toe mis gaat. Zo creëren we rust en kan iedereen het weer een poosje aan.
6. We zetten in op laagdrempelige opvoedondersteuning met steungezinnen, pleeggezinnen, gezinshuizen en pleeghuizen.
7. Pleegouders zijn goud waard. We ondersteunen hen als dat nodig is en voorkomen zo dat pleegouders uitvallen. Zowel voor de ouders als voor de pleegkinderen is uitval namelijk verschrikkelijk.

Invloed op zorg

Praten over zorg doen wij mét hen die de zorg nodig hebben, in plaats van óver hen. We betrekken zorggebruikers actief bij het beleid en nemen de problemen die zij ondervinden serieus.

Factureren van te hoge bedragen of te veel uren, of het in rekening brengen van duurdere behandelingen dan verleend. Sjoemelen met zorggeld is makkelijk en winstgevend. Ook wordt met regelmaat te laag of ongekwalificeerd personeel ingezet. Cliënten zien soms wel dat de zorg niet in de haak is, maar durven daar lang niet altijd melding van te maken, uit angst de zorg dan helemaal kwijt te raken. De aanpak van zorgfraude is complex en tijdrovend. Toch vindt de PK het de moeite waard om erin te investeren. De aanpak van zorgfraude verdient onze prioriteit.

Onze keuzes:

1. We gaan uit van vertrouwen, maar zorgaanbieders die ons vertrouwen misbruiken en belangen van mensen die zorg gebruiken schaden door bewust te frauderen, moeten niet alleen zorggeld terugbetalen maar krijgen ook boetes. We sluiten hen uit van het aanbieden van zorg in de gemeente Bergen.
2. In het geval dit zich voordoet, regelt de gemeente met spoed vervangende zorg.
3. Hoofd- en onderaannemerschap maken het hele systeem ondoorzichtig. Enerzijds zitten er veel cowboys bij de onderaannemers, anderzijds worden onderaannemers uitgebuit. Het kan niet zo zijn, dat onze gemeente dure zorg inkoopt bij de hoofdaannemer en dat deze vervolgens de winst in zijn eigen zak steekt door goedkoop in te kopen bij een onderaannemer.
4. Praten over zorg doen wij mét hen die de zorg nodig hebben, in plaats van óver hen. We betrekken zorggebruikers actief bij het beleid en nemen de problemen die zij ondervinden serieus.
5. Daarvoor richten wij een Sociale Adviesraad op. Dit doen wij in samenwerking met de Seniorenraad.
6. Wij betrekken deskundige inwoners actief bij de voorbereiding van het zorgbeleid via de Sociale Adviesraad. Daarin is nadrukkelijk ook plaats voor ervaringsdeskundigen.
7. De PK geeft de Sociale Adviesraad invloed op beleid en beslissingen waarbij door hen aangedragen aandachtspunten in principe onderdeel worden van beleid, volgens het principe van “neem over of leg uit”.
8. Om de mogelijkheid van de onafhankelijke cliëntondersteuning door bijvoorbeeld FNV, MEE en ouderenondersteuners meer onder de aandacht te brengen, neemt de gemeente dit standaard op in haar brieven.
9. We ontwikkelen voor uitkeringsgerechtigden dezelfde onafhankelijke cliëntondersteuning, waar cliënten in de Wmo recht op hebben.
10. Individuele klachten moeten worden aangegrepen als een mogelijkheid om iets te verbeteren aan het systeem. Wij zijn voor transparante klachtenprocedures voor mensen die zorg gebruiken en hun directe omgeving.

Hoofdstuk 5

Samenwerken voor en met onze jeugd

De jeugd heeft de toekomst. Door in kinderen en jongeren te investeren, werken we samen met hen aan een gelukkige, leefbare en houdbare samenleving. Nu én in de toekomst. Een veilige omgeving, ruimte om buiten te spelen, kennis en vaardigheden kunnen opdoen, kunnen deelnemen aan sociale en culturele activiteiten en sporten zijn daarvoor belangrijke ingrediënten. Afkomst, geaardheid, financiële, maatschappelijke of sociale verschillen mogen geen beperkende factoren zijn. Zeker na een periode van pandemie en daarmee samenhangende beperkingen is dit helaas niet vanzelfsprekend en zijn extra inspanningen noodzakelijk, op scholen, maar ook daarbuiten.

De gemeente is verantwoordelijk voor de jeugdzorg. Deze taken zijn in 2015 naar de gemeente gegaan, maar helaas is dat niet met voldoende budget gebeurd. Hoe we daar lokaal mee omgaan, is een politieke keuze. De PK vindt dat het beperkte budget nooit een belemmering mag zijn om de zorg te leveren die iemand nodig heeft. Iedereen moet daarop kunnen rekenen. Als je ziek bent of iemand in je omgeving dat is, heb je hulp nodig en is al het andere onbelangrijk. Dan wil je erop kunnen rekenen dat jij of je naasten de juiste zorg, aandacht en liefde krijgen. Het doel van jeugdhulpverlening is deze zorg op termijn overbodig maken voor de hulpvrager, doordat we jongeren, hun ouders en hun bredere sociale netwerk uitrusten met de juiste middelen zodat zij goed voor zichzelf kunnen zorgen. Daarvoor is uitbreiding in de vorm van een jeugd- en jongerenwerker in het huidige palet van jeugdzorg in de gemeente Bergen noodzakelijk.

De fysieke en mentale gezondheid van kinderen en jongeren is een gedeelde verantwoordelijkheid van ouders/verzorgers en de maatschappij. De PK wil een samenhangend sociaal beleid voor gezonde voeding, voldoende beweging, culturele en kunstzinnige vorming, psychische gezondheid (zoals pesten en verslavingen), verkeersveiligheid, toegang tot hulpverlening en recreatie.

Om dat voor elkaar te krijgen, moeten we samenwerken.

Samenwerken met jeugdzorgorganisaties en jeugdhulpverleners. Maar ook samenwerken met ouders, onze scholen en onze verenigingen. En niet in de laatste plaats: samenwerken met onze jeugd!

SAMEN MET DE PK IN HET COLLEGE (2018-2022)

- Is er een nieuw onderwijskansenbeleid 2019- 2023 opgesteld.
- Wordt in de regio samengewerkt om voortijdig schoolverlaten te voorkomen.
- Wordt in de regio samengewerkt aan het Regionaal beleidsplan Jeugd

Een sterke basis voor iedereen

Voor gelukkig en succesvol leven dient de basis op orde te zijn. De basis in het leven van een kind en de basis van de sociale infrastructuur in de gemeente. En daarvoor moeten wij met elkaar zorgen. We zorgen voor een gemeente met een sterke sociale basis voor iedereen. Dat doen we met goede vangnetten, goed onderwijs, met goede (sport-)voorzieningen die voor iedereen toegankelijk zijn en met een groene omgeving waar het prettig is om te zijn. Dat is de manier waarop wij samen voor onze jeugd zorgen en hoe we het in onze gemeente voor elkaar krijgen.

Gelijke kansen, alle kinderen doen mee

Armoede brengt stress en psychische klachten met zich mee. Bij de ouders én bij de kinderen. Het is onacceptabel dat kinderen in onze gemeente in armoede leven en opgroeien. Kinderen die opgroeien in armoede hebben van meet af aan een slechtere start in het leven. Voor de PK is dat onaanvaardbaar en vinden we dat ieder kind mee moet kunnen doen en dat ieder kind een eerlijke kans verdient.

Onze keuzes:

1. We nemen de belemmeringen weg voor kinderen, die in armoede opgroeien, om aan alle schoolactiviteiten mee te doen. Als daar een laptop en/of fiets voor nodig is, dan worden deze verstrekt. We werken hierin samen met de Stichting Leergeld en hanteren daarin een inkomen tot 130% van het sociaal minimum.
2. We werken samen om de effecten van opgroeien in armoede tegen te gaan. Dit doen we met bijvoorbeeld Stichting Leergeld, Stichting Kinderen van de Voedselbank, Stichting Jarige Job, Jeugd Sportfonds en het Jeugd Cultuurfonds.
3. In ons beleid, maar ook in onze samenwerking met scholen en ouders doen we er alles aan om de kansengelijkheid te vergroten en leerachterstanden in te halen.
4. Ieder kind verdient een eerlijke start. Wij zetten daarom in op het landelijke programma Kansrijke Start.
5. We maken activiteiten voor kinderen zo veel mogelijk gratis, zodat ieder kind mee kan doen.
6. Door naast onderwijs en kinderopvang ook vrijetijdsbesteding, ontspanning, sport en cultuur te bieden, krijgen alle kinderen de mogelijkheid zich optimaal te ontwikkelen.
7. In de week voor Sinterklaas krijgen alle kinderen, waarvan de ouders gebruik maken van de schuldhulpverlening en/of een inkomen tot 120% van het sociaal minimum hebben, een Sinterklaasbon van €100.
8. Cultuureducatie moet een vast onderdeel worden in het leven van een kind en jongere. Wij werken hiervoor samen met het onderwijs en het Kunst- en Cultuurhuis (zie hoofdstuk 1. Samenwerken aan leefbare en levendige dorpen, paragraaf Kunst en Cultuur). We maken dit toegankelijk en betaalbaar door gebruik te blijven maken van het Jeugd Cultuurfonds.
9. Kinderen die in armoede opgroeien krijgen een gratis lidmaatschap van een sportvereniging. Daarvoor werken we nauw samen met het Jeugd Sportfonds.

10. We trekken in samenwerking met scholen, bibliotheken en organisaties als Stichting Lezen en Schrijven alles uit de kast om laaggeletterdheid in en buiten de klas te bestrijden.
11. In onze gemeente ondersteunen we scholen bij het verbeteren van hun leesonderwijs.
12. We werken intensief samen met de bibliotheek en ondersteunen hen financieel bij het realiseren van de aanpak van laaggeletterdheid.
13. Voor kinderen, die in armoede opgroeien en extra hulp nodig hebben, regelen we huiswerkbegeleiding. We zetten in op vrijwilligers in onze gemeente via de Vrijwilligerscentrale (zie hoofdstuk 1. Samenwerken aan leefbare en levendige dorpen, paragraaf Vrijwilligers).
14. Bijles hoort niet afhankelijk te zijn van je portemonnee. Dure bijlessen vergroten de ongelijkheid. Alle kinderen die extra onderwijs, huiswerkbegeleiding of coaching in studievastigheden nodig hebben, moeten dat via de school kunnen krijgen. Scholen ontvangen hiervoor extra middelen.
15. Jongeren met problematische schulden krijgen de kans om in ruil voor werk en scholing kwijtschelding te krijgen.
16. Jongeren met problematische schulden worden geholpen hun leven weer op de rit te krijgen. De gemeente neemt hun schulden over en begeleidt deze jongeren naar werk en/of scholing.
17. Door onze gemeente worden traineeships op mbo-niveau aangeboden en niet alleen op hbo- en wo-niveau. We vinden het belangrijk dat ook mbo'ers bij onze gemeente de eerste stap in hun carrière kunnen zetten.
18. Als pro- en vso-leerlingen die nog bij hun ouders wonen de school verlaten, maar geen baan vinden, krijgen ze geen uitkering. Dit is landelijk beleid, waar we als gemeente aan gebonden zijn. Onze gemeente houdt deze jongeren wel in het vizier en biedt ondersteuning bij het vinden van werk.
19. We vinden dat de kostendelersnorm moet worden geschrapt en zullen dat als gemeente via de VNG actief richting Rijksoverheid aangeven.
20. We onderzoeken hoe jongeren ook een vrijwilligersvergoeding kunnen krijgen en bij kunnen verdienen in de bijstand.

Goed onderwijs

Onze opvatting over het onderwijs gaat verder dan alleen de huisvesting. We vinden het vanzelfsprekend dat de gemeente zich actief met zaken als de kwaliteit van onderwijs, gelijke kansen en mee kunnen doen bemoeit. Voor ons is het vanzelfsprekend dat de gemeente hier een opvatting en actieve bemoeienis mee heeft.

Ieder kind verdient een fijne jeugd, een veilig thuis en een goede school. Op school maak je vrienden, word je uitgedaagd om te ontdekken wie je bent en word je in staat gesteld om je dromen waar te maken. Onze scholen zijn de plek waar heel veel kinderen met veel plezier naar toe gaan en iedere dag iets nieuws leren. De wijk waarin je woont, je achtergrond of wie je ouders zijn, mogen nooit bepalend zijn voor wie je later wordt. We doen er in onze gemeente alles aan om leerachterstanden en laaggeletterdheid tegen te gaan en de kansengelijkheid te bevorderen. Samen met de scholen en de kinderopvang werken we aan onze Lokale Educatieve Welzijns Agenda (LEWA), waarin we de problemen in onze gemeente in kaart brengen en met passende oplossingen komen om ongelijkheid tegen te gaan.

We willen dat elk kind een startkwalificatie¹⁰ kan behalen. Zonder startkwalificatie is het vinden van een goede en zekere baan heel lastig.

Onze keuzes:

1. Het onderwijs is integraal onderdeel van ons jeugdbeleid. In onze gemeente werken gemeente, scholen en jeugd(zorg)instellingen samen.
2. In onze Lokale Educatieve Welzijns Agenda (LEWA) staan de waarden van de kwaliteit van het onderwijs, goede docenten en de zorgzame school centraal. Wij ondersteunen die doelen.
3. We zetten in op vroeg- en voorschoolse educatie (VVE) en laagdrempelige opvoedondersteuning.
4. We bieden ouders actief voorlichting en hulp bij het inschrijven voor VVE op de peuterspeelzaal of opvang.
5. We zorgen dat de lijntjes tussen de jeugdzorg, jeugdhulpverlening en de scholen kort zijn en regelen de jeugdhulp waar mogelijk intern op school.
6. We ondersteunen scholen door schoolmaatschappelijk werk in te zetten om vroegtijdig een luisterend oor/ hulp te kunnen bieden aan de leerlingen. De schoolmaatschappelijk werkers kunnen leraren, ouders en leerlingen ondersteunen bij allerlei (zorg)vragen, zodat leraren weer kunnen doen, waar ze voor zijn aangenomen: les geven. We zetten hiervoor onze jeugd- en jongerenwerker in.
7. Wij ondersteunen scholen bij het bieden van 'extra' educatie zoals natuur- of kunst- en cultuureducatie.
8. We investeren in een aantrekkelijk en professioneel naschools aanbod, zodat kinderen, die het thuis lastig hebben, ook na schooltijd een veilige plek geboden wordt.
9. Alle kinderen en jongeren hebben recht op een fijne en goede omgeving om in te leren en zich te ontwikkelen. Het faciliteren van onderwijs en leer- en werkplekken is daarom belangrijk. Dit vormt de basis voor een eerlijke maatschappij met kansen voor iedereen.
10. Om te voorkomen dat jongeren in onze gemeente zonder startkwalificatie de arbeidsmarkt op gaan, werkt onze leerplichtambtenaar en jeugd- en jongerenwerker intensief samen met het Voortgezet speciaal onderwijs (vso), de middelbare scholen en mbo-instellingen.
11. In samenwerking met het onderwijs gaan we voortijdig schoolverlaten tegen. Vroegtijdige schoolverlaters verliezen we niet uit het oog, treden we actief tegemoet en begeleiden we weer terug naar school, een vervolgopleiding of werk.
12. We maken ons zorgen over de jongeren in het praktijkonderwijs (pro) en het voortgezet speciaal onderwijs (vso). Goede begeleiding is noodzakelijk om te voorkomen, dat deze jongeren na het afronden van hun school uit zicht raken.
13. We investeren in werk-leergangen, zodat ook jongeren die zich niet thuis voelen in de schoolbanken, een goede opleiding kunnen afronden.
14. Jongeren uit het pro en vso laten we niet in de steek en begeleiden we naar vervolgonderwijs of naar werk.

¹⁰ Een startkwalificatie is een diploma havo, vwo, mbo niveau 2 of hoger. Als leerlingen van 16 tot 18 jaar val je onder de kwalificatieplicht. Met een startkwalificatie heb je meer kans op een baan.

15. Juist voor leerlingen op het pro en vso die vroeger in Wajong terecht zouden komen, kan een individueel plan helpen om zekerheid te bieden. We maken dit plan voordat leerlingen 18 jaar worden.
16. We willen dat de gemeente al twee jaar voor het afronden van hun school contact opneemt met leerlingen om te kijken wat ze willen en kunnen.

Opgroeien in een veilige en groene omgeving

Er zijn voorwaarden verbonden aan het veilig opgroeien in onze gemeente. Een van die voorwaarden is verkeersveiligheid. Maar ook dat er gespeeld kan worden in een schone omgeving. Glasscherven in een zandbak en putdeksels die uit baldadigheid worden verwijderd zijn voorbeelden van onveilige situaties. Wij zetten zwaar in om de veiligheid van onze kinderen te garanderen.

Buiten zijn is meer dan buiten bewegen. Met vrienden of vriendinnen afspreken moet ook buiten kunnen, op een veilige en gezellige manier. Hier creëren we meer plekken voor.

Een groenblauw schoolplein is gezond en maakt kinderen spelenderwijs bekend en vertrouwd met de natuur. Buitenspelen in de natuur prikkelt de fantasie en maakt kinderen meer creatief in het spelen. De groenblauwe buitenruimte kan ook als lesruimte worden gebruikt. Kinderen worden op deze manier al jong bewust gemaakt van de natuur en het klimaat op een speelse, vanzelfsprekende manier. Samen maken we onze schoolpleinen duurzaam.

Onze keuzes:

1. We zorgen ervoor dat ieder kind veilig naar school kan fietsen en ontmoedigen dat ouders hun kinderen met de auto brengen.
2. De directe omgeving van scholen is verkeersveilig en autovrij voor kinderen.
3. We zorgen voor voldoende speeltuinen en speelplekken, waar kinderen kunnen bewegen en spelen.
4. We creëren rondom scholen waar mogelijk autovrije straten en veilige, groene looproutes naar scholen.
5. We zorgen voor watertappunten op alle schoolpleinen, speeltuinen en sportclubs.
6. We leggen in samenwerking met scholen groenblauwe schoolpleinen aan, zodat kinderen al op vroege leeftijd in aanraking met de natuur komen.
7. Samen met scholen en hun leerlingen kunnen schoolpleinen en de directe omgeving opnieuw worden ingericht en vergroend met bijvoorbeeld fruitbomen en extra speelgelegenheden.
8. We faciliteren scholen bij het aanleggen van schooltuinen, waardoor kinderen leren verantwoord met natuur om te gaan.
9. We creëren volop ruimte om te lopen, te fietsen, te spelen en te hangen. Bij het vormgeven van straten en de gebouwde omgeving staan deze belangen van het kind voorop. In de ruimtelijke plannen wordt hier goed rekening mee gehouden. Hierbij is participatie en inspraak van kinderen en jongeren onmisbaar.
10. Niet alles hoeft bedacht te worden door volwassenen. Wij betrekken jongeren in een vroeg stadium bij de inrichting van de openbare ruimte waar zij veel gebruik van maken.
11. Buiten moet ruimte zijn om te spelen of te praten met leeftijdsgenoten. Deze ruimte moet aantrekkelijk, veilig en groen zijn, en toegankelijk voor iedereen.

Een gezonde toekomst

De eerste duizend dagen van een leven zijn een belangrijk fundament voor verdere ontwikkeling en kansen. De zogenaamde Kansrijke Start. Maar ook in de jaren daarna zullen wij ons blijvend moeten inzetten om een gezonde leefstijl aan te moedigen.

Onze keuzes:

1. We kiezen voor een preventieve aanpak en zorgen dat kinderen en jongeren op een laagdrempelige manier bij onze Jeugdconsulenten, jeugd- en jongerenwerker en straatcoaches terecht kunnen.
2. In het basisonderwijs en in het voortgezet onderwijs stimuleren we de aandacht voor gezondheid, gezonde voeding, sport en bewegen. Dit doen we via de scholen en (sport-) verenigingen.
3. Jongeren brengen we vroegtijdig in contact met sport, cultuur en bewegen. Op die manier bevorderen we hun gezondheid, vergroten we het speelplezier en voorkomen we dat ze later zorg nodig hebben.
4. Onze Straatcoaches en Jeugd- en jongerenwerker hebben een belangrijke signalerende rol, doordat zij laagdrempelig het gesprek aangaan met jongeren en jongeren bij bijvoorbeeld een potje voetbal hun verhaal kunnen doen. Deze manier van werken vanuit een laagdrempelige vertrouwensrelatie speelt een belangrijke rol in het voorkomen van zwaardere zorg voor jongeren.
5. Het alcohol- en drugsgebruik onder jongeren is in onze gemeente al jaren te hoog. We kijken niet weg, adresseren het probleem en pakken het aan in samenwerking met scholen, jeugd- en jongerenwerker, straatcoaches en politie.
6. Op de scholen blijven we voorlichten over de gevaren van (synthetische) drugs. We werken hierin samen met Bureau Halt en GGD.
7. Waar nodig bieden we begeleiding om te voorkomen dat incidenteel gebruik leidt tot een verslaving.
8. We passen de richtlijnen van de 'Rookvrije generatie' toe.
9. We werken samen met het Zorg Advies Team (ZAT) en Kansrijke Start.
10. We zorgen voor een strengere handhaving van het verbod op de verkoop van sigaretten, drugs en drank aan minderjarigen in onze gemeente.
11. In onze gemeente verbieden we de verkoop van lachgas via de APV en we lichten jongeren voor over de schadelijke effecten van deze drugs.
12. Overgewicht onder kinderen pakken we aan.
13. We werken samen met scholen, sportverenigingen, kinderopvangorganisaties, huisartsen en jeugdgezondheidszorg bij het stimuleren van een gezonde levensstijl.
14. In de scholen en kantines van sportverenigingen zorgen we ervoor dat alleen gezonde voeding aanwezig is en er een zero-tolerance geldt voor het gebruik van prestatie verhogende middelen, alcohol, roken en drugs door minderjarigen.
15. We willen pesten uitbannen. Daarom werken we samen met alle scholen, sportclubs en jeugdverenigingen aan een pest-protocol.

Motiveren, stimuleren en inspireren

We bieden kwetsbare jongeren een perspectief, zorgen voor goede voorlichting en voorkomen samen met ouders, onze jeugd- en jongerenwerker, jeugdhulp en de scholen dat kwetsbare jongeren het verkeerde pad kiezen. Om dat voor elkaar te boksen investeren we in een fijnmazig netwerk, waar professionals, buurtbewoners, ouders, handhavers en de gemeente, de ogen en oren zijn van wat er onder de jongeren en in de buurt speelt. Alleen door samenwerking kunnen wij onze jeugd écht motiveren, stimuleren en inspireren.

Onze keuzes:

1. De jeugd- en jongerenwerker en straatcoaches staan in nauw contact met de gemeente, het onderwijs, de jeugdzorg en de politie. De gemeente heeft een coördinerende rol.
2. Hierbij hebben we in het bijzonder oog voor kinderen uit gezinnen, waar het oudste kind in de criminaliteit is beland. We zoeken ouders op en proberen samen met hen te voorkomen dat meer van hun kinderen op het verkeerde pad raken.
3. Ouders spelen een grote rol bij het voorkomen van problemen. Wie een veilig thuis heeft, zal minder snel op het verkeerde pad raken. Daarom gaan we met ouders het gesprek aan en bieden we hulp wanneer het verkeerd dreigt te gaan.
4. We bieden ouders handelingsperspectief en geven hen handvatten mee voor de opvoeding. Daarvoor spreken we ouders ook aan op het gedrag van hun kinderen.
5. We bieden jongeren een wenkend perspectief¹¹ en laten met aansprekende voorbeelden zien dat ze heel goed op de maatschappelijke ladder kunnen klimmen. Wanneer er sprake is van obstakels voor een jongere, dan zetten wij ons in deze weg te nemen.
6. We sluiten met de ex-probleemjongeren tussen de 25 en 35 jaar een sociaal contract af. In ruil voor onze hulp geven zij gastlessen op school om de jongeren van nu te ontmoedigen om hun eerdere misstappen op het criminele pad te volgen.
7. Wij vragen onze Straatcoaches en Jeugd- en jongerenwerker onze jongeren te motiveren vrijwilligerswerk te doen. De ervaring van maatschappelijke diensttijdprojecten kan voor de jongere de opstap zijn naar een studiekeuze of betaalde baan.
8. Zo kunnen jongeren geïnspireerd worden zich in te zetten voor minder digitaal vaardige mensen.
9. Maar ook het samen sporten, waarbij jongeren een bootcamp hebben samen met senioren, ook de minder validen. Als voorbeeld nemen we 'De Sociale Sportschool: serieus sporten met een sociaal karakter¹²'. Wij werken hierbij samen met Bergen Beweegt Natuurlijk, onze Straatcoaches en Jeugd- en Jongerenwerker.

¹¹ Een wenkend perspectief is een ideaalbeeld waar wij ons naartoe getrokken zouden moeten voelen. Wenkende perspectieven liggen in de verte, dus ze zijn niet voor iedereen even scherp zichtbaar. Het is voor velen een stip op de horizon.

¹² Bewegingstimulering in het kader van preventie of zorg, het tegengaan van eenzaamheid of het vergroten van de leefbaarheid: het initiatief draagt bij aan allerlei beleidsdoelen. <https://www.socialesportschool.nl/>

Hoofdstuk 6

Samenwerken aan een duurzame toekomst

We willen allemaal dat onze kinderen en kleinkinderen een toekomst hebben in Bergen, in Limburg, in Nederland of elders in de wereld. Daar zullen we wat voor moeten doen. Te beginnen in Bergen (L). De klimaatverandering laat ons geen andere keuze.

De opgaven, die we hebben, zoals het behoud van de kwaliteit van de natuur (stikstof-crisis), de landbouwtransitie, de energietransitie, omgaan met wateroverlast en droogte, zullen veel inspanningen vergen van iedereen. Het vraagt om innovatie en creativiteit, om intensieve samenwerking met diverse sectoren maar ook aanpassing van gedrag van onze inwoners. Hier ligt ook voor bestuurders een belangrijke taak.

Duurzaamheid puur benaderen vanuit een kosten-batenanalyse is dus onverstandig. We willen koste wat kost voorkomen, dat de energietransitie de ongelijkheid en tweedeling vergroot. Nu zien we dat huishoudens met hoge inkomens hun huis met subsidies kunnen verduurzamen, terwijl gezinnen met lage inkomens in hun tochtige woning met hoge energielasten achterblijven. Dat is oneerlijk en funest voor het draagvlak. Duurzaamheid en klimaat mogen nooit leiden tot een tweedeling tussen klimaatwinnaars en -verliezers.

We willen dat iedereen mee kan doen en iedereen mee profiteert. Daarom maken we afspraken met woningcorporatie Destion om de sociale huurwoningen zo snel mogelijk energie-neutraal te maken en helpen we mensen die het verduurzamen van hun woning niet zelf kunnen betalen.

We geloven daarbij in de kracht van het collectief en van de buurt. Daarom werken we buurt- en dorpsgericht, leggen we op een slimme manier warmtenetten (via EnergieLandgoed Wells Meer?) aan en zorgen we ervoor dat een groot gedeelte van de opbrengsten van de duurzame energieopwekking en warmtenetten terecht komt bij de lokale gemeenschap. Met energiecoaches, energieambassadeurs en energiecoöperaties heroveren we de zeggenschap en maken we het opwekken van onze energie weer tot wat het hoort te zijn: een nutsvoorziening van ons allemaal. Onze energietransitie zal eerlijk zijn.

SAMEN MET DE PK IN HET COLLEGE (2018-2022)

- Is in 2020 het programma VerduurSAMEN2030 vastgesteld met als meest prominente onderdeel Energielandgoed Wellsmeer.
- Is maximaal gebruik gemaakt van de landelijke subsidieregelingen voor de uitvoering van projecten en acties die in het programma waren opgenomen.
- Is samengewerkt met Gennep en Mook & Middelaar aan het opstellen van een Transitievisie Warmte.

VerduurSAMEN2030

In 2030 wil de gemeente Bergen (L) energie-onafhankelijk zijn. We zetten in op besparen en kleinschalige en grootschalige opwekking. Voor deze laatste opgave ontwikkelen we Energie Landgoed WellsMeer (ELWM).

ELWM biedt kansen voor de hele gemeente. Hoogwaardige werkgelegenheid, maar wellicht ook kansen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Een bezoekerscentrum is belangrijk en liefst bereikbaar met schoon transport. We streven dubbel ruimtegebruik na. En we houden er rekening mee dat aan het tijdperk van zonnepanelen ook weer een einde zal komen. Als het gebied niet meer voor energieopwekking gebruikt wordt, geven we het terug aan de natuur. Inwoners moeten deel kunnen nemen aan het ELWM, minimaal 50% van de aandelen voor de inwoners van de gemeente Bergen (L). Maar niet iedereen kan investeren en dus profiteren van deze energiebron dicht bij huis. De opbrengsten van het ELWM moeten daarom ten dienste komen van de gemeenschap van de gemeente Bergen (L). De inzet kan bijvoorbeeld zijn voor leefbaarheid, voor het verduurzamen van woningen (energietransitie) en om de afvalstoffenheffing ermee omlaag te brengen. We zullen er een duidelijk kader voor moeten maken, zodat het geen grabbelton wordt voor incidentele projecten. Wat de PK betreft dekken de opbrengsten structurele kosten.

Onze keuzes:

1. We gaan energie-armoede tegen. We onderzoeken of energiecoaches daarvoor ingezet kunnen worden.
2. We bouwen een woning om tot voorbeeldwoning om aan onze inwoners te kunnen laten zien wat de energietransitie inhoudt, welke voordelen verduurzaming kan bieden en welke kosten ermee gemoeid zijn.
3. Voor particulieren die wel zonnepanelen willen aanschaffen, maar geen dak beschikbaar hebben, stellen we onder voorwaarden daken van publieke gebouwen beschikbaar. Wij doen dit via subsidie van coöperaties.
4. De energiecoaches delen aan ieder huishouden met een inkomen tot 120 % van het sociaal minimum een energiebox uit. Hierin zitten duurzame producten, zoals led-lampen, een waterbesparende douchekop en tochtstrips om het huis direct energiezuiniger te maken.
5. We voeren een omruil-mogelijkheid voor witgoed in voor inwoners met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. Via de gemeente kan je dan je oude energieslurende apparatuur voor energiezuinige varianten vervangen.
6. Wanneer er in een wijk/dorp renovatieprojecten op stapel staan en/of de straat wordt opengebrouwen, koppelen we daar direct energiebesparende en/of energie opwekkende oplossingen aan: we vervangen de riolering en tegelijkertijd leggen we een warmtenet aan.
7. We kiezen voor een collectieve (wijk)aanpak bij de verduurzaming van woningen. Wanneer de woningcorporatie al haar sociale huurwoningen in een buurt gaat verduurzamen, willen we dat alle woningen, dus ook de andere particuliere woningen in die buurt, worden verduurzaamd. Dit is goedkoper en iedereen kan zo meedoen.
8. We moedigen inwoners, die samen met hun burens werk maken van duurzame energie, aan en staan hen met advies en startsubsidies bij.

9. In onze omgevingsvisie leggen we vast hoe we omgaan met zonneweides en windmolens. Wat de PK betreft zetten we het tot 2023 vastgestelde beleid over zon en wind voort.
10. We maken gebruik van de toolbox “Natuurinclusieve energietransitie” om bij de uitvoering van de RES (Regionale Energie Strategieën) zo zorgvuldig mogelijk om te gaan met natuur en landschap.
11. Onze gemeente koopt 100% duurzame stroom in. Ook onze leveranciers en subsidie-ontvangende organisaties zetten we hiertoe aan.
12. We voeren een duurzaamheidstoets bij ons inkoop- en aanbestedingsbeleid in. Voortaan koopt de gemeente alleen nog in bij partijen, die circulair en duurzaam werken.
13. De daken van de bedrijven van ons industrieterrein de Flammert zijn afgekoppeld van het riool. Prima. Maar hier valt nog meer duurzaamheidswinst te behalen, denk aan eigen energie opwekken, energiezuinig bouwen. Misschien hier als gemeente ook ontzorgen.

De gevolgen van klimaatverandering

Door klimaatverandering zullen we in onze gemeente vaker te maken krijgen met hittegolven en hevige regenbuien. Om daar beter op voorbereid te zijn en de overlast te verminderen moeten we onze gemeente klimaat-adaptief maken.

Onze keuzes:

1. We kiezen ervoor om onze wijken te vergroenen, investeren in de aanleg van plantsoenen en bomen en maken door het verlagen van de parkeernormen meer ruimte voor het groen.
2. Samen met de scholen gaan we de schoolpleinen vergroenen
3. We moedigen bewoners met voorlichting en subsidie aan om hun eigen tuin, dakterrassen en/of daken te vergroenen en de tegels de tuin uit te doen.
4. Onze gemeente sluit zich aan bij Operatie Steenbreek: de tegels eruit en het groen erin. Om bewoners te helpen, stellen we containers voor de afvoer van tegels en grond voor een bepaalde periode per straat beschikbaar.
5. In het bestek van bouwprojecten in onze gemeente nemen we eisen over het groen in de (gemeenschappelijke) tuinen op.
6. Bij nieuwbouwplannen, herbestemming en transformatie voeren we altijd een watertoets uit en moeten de aanbevelingen worden opgevolgd.
7. Bij het rioolonderhoud pakken we meteen ook de straat aan. We zorgen ervoor dat er meer groen wordt aangelegd, zodat de hittestress afneemt, en verbeteren de doorwatering, zodat de wateroverlast bij hevige regenbuien verdwijnt.
8. Wanneer door deze investeringen het rioolrecht omhoog gaat, vangen we dit inkomensafhankelijk op. We verrekenen dit met de WOZ-waarde van woningen, zodat ook hier de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen.

Afval, circulaire economie en hondenpoep

We willen in onze gemeente naar een circulaire economie, waar al het afval hergebruikt wordt.

Onze keuzes:

1. Onze inwoners scheiden pmd, papier, gft, gfe (etensresten) en restafval. We plaatsen bladkorven en grof tuinafval kan naar het milieupark.
2. De handhaving op vervuiling en illegaal dumpen van afval scherpen we aan. Overtreders moeten snel beboet worden.
3. Wij willen nog steeds dat ons initiatiefvoorstel “naar een positief hondenbeleid in de gemeente Bergen (L)” uitgevoerd wordt. Een positief hondenbeleid betekent bewustwording en vervolgens verantwoordelijkheid nemen. Bewustwording kost tijd. Zich verantwoordelijk gaan voelen voor zijn/haar eigen omgeving kost ook tijd. Omdenken kost 3 tot 4 jaar.
4. Zoals ook de speciale zakken bestemd voor plastic afval, zouden de opruimzakjes voor hondenpoep gratis kunnen worden aangeboden en op meerdere plaatsen verkrijgbaar moeten zijn.
5. Opruimzakjes dienen biologisch afbreekbaar te zijn.

Verbeteren luchtkwaliteit

Onze gemeente is in 2030 CO₂-neutraal en energie onafhankelijk. We brengen de uitstoot van fijnstof terug, zodat op alle plaatsen in de gemeente wordt voldaan aan de Europese normen.

Onze keuzes:

1. We ondertekenen het Schone Lucht akkoord.
2. We stimuleren het deelgebruik van elektrische auto's en/of e-scooters. Daarbij is de toegankelijkheid en betaalbaarheid voor alle inwoners belangrijk.
3. Juist in onze uitgestrekte gemeente kun je vaak alleen maar ergens met een auto komen. Daarom zetten we in onze gemeente een deel-autosysteem op en stimuleren we het deelgebruik van elektrische auto's. Daarbij is de toegankelijkheid en betaalbaarheid voor alle inwoners belangrijk. We werken alleen samen met aanbieders, die betaalbare deelauto's leveren.
4. We zorgen voor voldoende laadpalen
5. Van het gas af mag niet betekenen dat we overstappen op de smog veroorzakende houtstook. We zijn tegen de bouw van biomassacentrales en kiezen in onze huizen en gebouwen voor duurzame alternatieven als warmtepompen en koude-warmteopslag.
6. Wij werken niet mee aan de vestiging van megastallen in onze gemeente. Sowieso is bij vestiging van bedrijven het advies van de GGD hierin doorslaggevend. De gezondheid van mensen is altijd leidend.
7. Onze geurverordening wordt vernieuwd.

Hoofdstuk 7

Samenwerken aan een aantrekkelijke groene gemeente in de Maasduinen

We wonen in een prachtige gemeente. Dat willen we zo houden en waar mogelijk ook nog wat puntjes op de i zetten. Ook in Bergen is de beschikbare ruimte niet oneindig. Dus niet alles kan overal. We moeten duidelijke keuzes maken. We laten ons bij de inrichting van onze gemeente leiden door het water- en bodemsysteem als ordenend principe. Grofweg valt onze gemeente dan in drie stroken uiteen. De Maasvallei, het middenteras, waar de dorpen en de akkers liggen en de duinen met het mooie Nationaal Park.

SAMEN MET DE PK IN HET COLLEGE (2018-2022)

- Is beleid ontwikkeld met aandacht voor het landschap: Landschapsvisie Maasdal is vastgesteld.
- De Maasheggen landschap is daarbij geland in de Maasdalvisie en wordt nu uitgevoerd.
- zijn gesprekken gaande met externe partijen over de wijze waarop kan worden ingezet op het herstel, behoud en beheer van kleine landschapselementen.

Water

Drie opeenvolgende jaren van droogte en in 2021 juist enorme wateroverlast, ook nog in het zomerseizoen, heeft ons wel met de neus op de feiten gedrukt. We moeten ons veel meer bezighouden met het watersysteem. Daar waar we tot nu toe vaak het peil, de onttrekking, de beregening, de afvoer, de lozing lieten afhangen van het gebruik van het gebied zullen we daar een slag in moeten maken. Het is bijvoorbeeld niet meer “peil volgt functie”, maar “functie volgt peil”. Keuzes maken dus.

Onze keuzes:

1. Water en bodem zijn het leidend principe in de ruimtelijke ordening.
2. We willen een duurzaam, robuust en ecologisch gezond watersysteem, dat kan omgaan met wateroverlast en droogte en dat voorziet in voldoende water van goede kwaliteit.
3. Wij willen duurzaam gebruik en bescherming van het grondwater. De bedreigingen moeten in beeld worden gebracht.
4. Datzelfde geldt voor de drinkwaterwingebieden.
5. Voorlopig willen we ter bescherming van drinkwaterreserves in de diepe ondergrond en vanwege mogelijk seismologische redenen geen diepe geothermie in onze gemeente. Eerst zaken goed in kaart brengen en lopende onderzoeken afwachten.
6. Wij willen inzicht in de stand van zaken in Bergen rondom de Kader Richtlijn Water. Zijn er nog zaken, die we als gemeente kunnen aanpakken om die richtlijn in 2027 te kunnen halen?
7. Kunnen we het aantal boeren, dat deelneemt aan de pilot rondom nitraatvermindering in het water nog uitbreiden?
8. Wij staan ten volle achter de plannen rondom de Groene Rivier in Well. De integrale benadering van het waterbeschermingsvraagstuk geeft aan dat rivierverruiming vele prachtige kansen geeft, onder andere Agrarisch natuurbeheer, terugbrengen van Maasheggen en terugbrengen van natuurlijk beekverloop.
9. Het is belangrijk om de dijkversterkingen zó uit te voeren dat we de kwaliteit van het landschap niet aantasten, maar liefst versterken. Het zichtbaar maken van de Maasterrassen bijvoorbeeld.

Omgevingswet

We willen leegstand voorkomen. Leegstaande bedrijfspanden, schimmige schuren en stallen hebben een aantrekkingskracht op verkeerde investeerders. In het kader van de aanpak van ondermijning en drugslabs is het transformeren van deze panden naar woningen een oplossing. We willen meer experimenteerruimte hiervoor.

We hanteren hierbij wel de uitgangspunten van betaalbaarheid en toegankelijkheid om te voorkomen dat ook hier de grond zo duur wordt dat er geen goedkope woningbouw gerealiseerd kan worden.

Participatie is een belangrijk onderdeel van de Omgevingswet. Belangrijk is dat voor alle deelnemers duidelijk is hoe de participatie geregeld moet zijn en door wie dit moet gebeuren. Ook hier is de gemeente verantwoordelijk voor het opkomen voor het algemeen belang. Participatie afdoen als een taak voor de initiatiefnemer en/of ontwikkelaar is in onze ogen onvoldoende.

Onze keuzes:

1. Voor de invoering van de omgevingsvisie stellen we een participatieverordening vast, waarin duidelijk is waar bewoners op mogen rekenen bij de ontwikkeling en uitvoering van projecten.
2. Door middel van een startnotitie en stedenbouwkundige plannen, die door de raad worden vastgesteld, sturen we bij ontwikkelingen in de ruimtelijke ordening aan de voorkant.
3. De gemeente voert regie op de ruimtelijke ordening.
4. Als mengvormen van wonen en werken bijdragen aan het behoud van de leefbaarheid en aan de woonbehoefte, stellen we de scherpe scheiding tussen de functies van wonen en werken in de ruimtelijke ordening ter discussie.
5. Groen en natuur zijn enorm belangrijk. In de 'oude' bestemmingsplannen had de gemeente de mogelijkheid om te zorgen voor voldoende bescherming van het groen, natuur en de belangen van bewoners. In de Omgevingswet ligt de nadruk op de initiatiefnemers en het idee van 'het moet toch kunnen tenzij'. Dit mag geen nadelige effecten hebben op ons groen en onze natuur. In onze omgevingsvisie staat dat, maar wij zijn alert bij het omzetten in de omgevingsplannen. Indien nodig passen we de Omgevingsvisie aan.

Landbouw

Boeren zijn onze landschapsinrichters en -beheerders. Met het resultaat zijn we in de huidige tijd met nieuwe inzichten lang niet altijd tevreden. Er zijn andere ideeën over waterbeheer, natuurbeheer en bodembeheer. Over de bedreigingen voor de natuur en de maatregelen, die nodig zijn om om te gaan met klimaatverandering.

Dat neemt niet weg, dat de agrariër ook een boterham moet kunnen verdienen. We moeten oog hebben voor de verdienmodellen van de boer. Veel moet daarvoor veranderen op bovengemeentelijke schaal. Maar op gemeentelijke schaal kunnen we wel de helpende hand bieden. Openstaan voor combi-bestemmingen, helpen bij overstap naar biologische landbouw of agrarisch natuurbeheer. Langjarige natuurinclusieve pacht.

De gemeente moet helder aangeven, waar we wat toestaan en wat verboden is. En ons zo een betrouwbare overheid tonen.

Onze keuzes:

1. We zijn voor een natuur-inclusieve landbouw in onze gemeente en steunen boeren, die met hun gewassen de biodiversiteit en natuur willen versterken, actief. Bijvoorbeeld door middel van vergunningverlening.
2. Onze gemeente werkt met de provincie samen bij de uitkoop van intensieve veehouderijbedrijven en piekbelasters qua stikstof vlakbij en in onze natuurgebieden.
3. We verlenen geen vergunning aan nieuwe intensieve veehouderijen of aan geitenhouderijen, conform provinciebeleid. Uitbreiding van bestaande intensieve veehouderijen is aan strenge voorwaarden gebonden (interne saldering).
4. We stellen in onze gemeente een geurverordening op om de stank- en gezondheidsoverlast van veehouderijen te bestrijden. Hierin hanteren we voor (delen van) de gemeente een afwijkende geurnorm en stellen we bij de milieuvergunningverlening een 'vaste afstand' tussen agrarische bedrijven en woningen in.
5. We benaderen boeren, die willen stoppen/het duurzamer willen doen, actief en bieden hen de helpende hand bij zowel de sloop van leegstaande stallen als herbestemming, zoals het realiseren van een bed & breakfast, caravanstalling, zorgboerderij (dagbesteding) of kinderopvang.
6. We vinden dat de gemeente van alle boeren moet weten wat hun toekomstplannen zijn. We houden bij of alle boeren al betrokken zijn bij keukentafelgesprekken, die in onderlinge afstemming door diverse organisaties worden gehouden.
7. We helpen boeren, indien nodig, bij omschakeling van hun bedrijf of bij het ruilen van gronden.
8. We zijn creatief en proactief in het kansen creëren voor het verdienmodel van de boer en het behoud van natuur en landschap.
9. We streven naar langjarige pacht bij natuurinclusief gebruik en stellen eisen aan het bodembeheer.
10. We differentiëren in pachtprizen en looptijden afhankelijk van de soort landbouw, die toegestaan is.
11. Voor de Maasduinen en dus voor onze hele gemeente komen we tot een gebiedsgerichte aanpak. Door zonering wordt duidelijk wat waar kan.

Natuur en Landschap

Voor de PK is goed zorgen voor onze natuur super belangrijk. In ons Natura2000 gebied staat de functie natuur voorop en richten we ons op het in goede staat van instandhouding brengen. Het Natura2000 gebied is kwetsbaar voor stikdepositie en de waterhuishouding moet optimaal zijn geënt op het beste voor Natura2000 Maasduinen. Er zal geen sprake kunnen zijn van ontheffingen op welke manier dan ook.

Wij moeten het landschap in onze gemeente koesteren en de bijbehorende landschapselementen beschermen en waar mogelijk terugbrengen. Wij zien boeren als belangrijke beschermers en hoeders van ons landschap.

Natuur, groen is belangrijk voor de gezondheid. De gemeente Bergen kan hier een rol in spelen.

Onze keuzes:

1. Biodiversiteit bevorderen staat bovenaan.
2. Verminderen van stikstofdepositie moet worden nagestreefd.
3. De groen/blauwe mantel is een beschermingszone. We passen het grondgebruik daarop aan.
4. We brengen de Maasheggen terug.
5. We handhaven streng op het slopen van landschapselementen.
6. We voeren het Limburgs Kwaliteitsmenu nauwgezet uit en controleren of dat ook wordt nageleefd.
7. We betrekken kinderen bij natuur en milieu.
8. We ondersteunen het IVN daar waar mogelijk.
9. Bij het gemeentelijk beheer van de eigen bossen en natuurterreinen zetten we ons maximaal in om samen met Staatsbosbeheer, Limburgs Landschap en de overige particuliere eigenaren de natuurkwaliteit zoveel mogelijk te herstellen, te behouden en waar mogelijk te verbeteren.

Nationaal Park

De positie van Nationale Parken wordt anders. We hebben straks Nationale Parken Nieuwe Stijl. Er wordt nu gewerkt aan een Beheer- en Inrichtingsplan voor het huidige Nationaal Park Maasduinen. Een ontwikkelvisie, waarbij gekeken wordt naar een brede schil rondom het huidige Nationaal Park. Wij verwachten dat dit zal leiden tot een soort van zonerings, waardoor duidelijk wordt, wat waar in onze gemeente kan en mag. Wij zullen deze ontwikkeling kritisch volgen, met in gedachte dat water en bodem het leidende principe moet zijn.

Recreatie en toerisme

Recreatie en toerisme is economisch gezien voor Bergen heel belangrijk. Genieten van de buitenlucht, van groen is ook voor de gezondheid van mensen goed. Bovendien willen we de unieke eigenschappen van onze gemeente graag delen met anderen die niet zo bevoorrecht zijn. Tegelijkertijd willen we die prachtige omgeving ook koesteren en er goed voor zorgen. Die mooie omgeving moet wel in stand blijven. Dat is een wankel evenwicht. Ook hier belangrijk om te zoneren. Wat kan waar. De vindbaarheid van onze prachtige gemeente en de

Maasduinen laat nog zeer te wensen over. Wij vinden dat we daar rigoureuze, duidelijke keuzes in moeten maken. En dat niet af moeten laten hangen van een groep ondernemers. Niets te na aan het goede werk van wat het Toeristisch Platform doet, maar dit overstijgt het ondernemers belang.

Onze keuzes:

1. De gemeente Bergen ziet voor zichzelf een rol weggelegd in het promoten en zichtbaar maken van de gemeente Bergen en de Maasduinen. Dat gaan we uitwerken.
2. We werken uit in welke gedeelte van onze gemeente we uitnodigend zijn voor de bezoekers van onze gemeente en in welke gebieden we terughoudend willen zijn.
3. Datzelfde doen we voor de mate waarin we ruimte geven aan sporters, kampen en andere buitenactiviteiten. We zetten goed op een rij wat vergund moet worden, wat indien ja, dan mogelijk is en waaraan men zich moet houden.
4. We zorgen dat mensen de weg gemakkelijk weten te vinden naar de winkel/horeca gelegenheden in onze kernen.

Industrieterrein de Flammert

Bergen bezit slechts één industrieterrein en dat willen we zo houden. Maar dat mag wel wat beter gaan ogen. Liefst maken we het compacter.

Onze keuzes:

1. We willen een upgrade van het bedrijventerrein de Flammert. Compacter, een betere uitstraling. Een plan moet daarvoor uitgewerkt worden.
2. Samen met de bedrijven bedenken hoe er ook in het kader van de duurzaamheid een verbetering valt door te voeren.
3. Naast Jan Linders met zijn distributiecentrum is er in onze gemeente geen plaats voor distributiecentra in welke maat dan ook. Geen blokkendozen.
4. We onderzoeken of industriebestemming omgevormd kan worden naar woonbestemming. Dit i.v.m. saneringskosten, gekoppeld aan de wens om in onze gemeente alleen aan inbreiding te doen in plaats van aan uitbreiding.

Detailhandel

Voor de leefbaarheid in de kernen, maar ook voor het in standhouden van de toeristische aantrekkingskracht, zijn aantrekkelijke en sfeervolle winkels en straten en het centrum Mosaïque belangrijk. Een gemeente kan geen winkels vestigen, maar wel faciliteren en drempels wegnemen. Het gesprek met ondernemers is daarbij heel belangrijk.

Onze keuzes:

1. Maak de winkelgebieden compacter. Geen detailhandel meer in aanloopstraten. Faciliteer verhuizen.
2. Faciliteer omkatten van detailhandel naar wonen.
3. Het is tijd om Mosaïque te vergroenen. Ook in het kader van de hittestress.
4. Faciliteer de ondernemers om centra levendig en sfeervol te houden en te maken.

Horeca

In Bergen is horeca-vriendelijk beleid nodig. En ruimte voor nieuwe concepten.

Onze keuzes:

1. Onderzoek welke belemmeringen er bestaan in onze gemeente om horeca van de grond te krijgen. Er is zeker nog geen sprake van een overaanbod. Een toeristisch zo interessante gemeente zou meer horeca-punten moeten hebben.
2. Maak nieuwe winkelconcepten mogelijk (blurring).
3. Behoud de toegestane grotere horecaterrassen.
4. We onderzoeken of andere toegestane openingstijden het verdienmodel verbeteren.

Hoofdstuk 8

Samenwerken aan een open en transparant bestuur in een financieel solide gemeente

De PK staat voor een democratischer, socialer, duurzamer en veiliger Bergen. Wij komen op voor burgerzeggenschap en de lokale belangen. Wij hebben integriteit hoog in het vaandel staan. Een open en transparant bestuur hoort daarbij. De gemeente maken we samen. Soms voelen mensen zich onmachtig of hebben ze het idee dat de politiek er niet voor hen is. Juist voor die mensen spannen we ons extra in. Dat houdt in dat we ons inzetten voor het versterken van de democratie en vertegenwoordiging.

SAMEN MET DE PK IN HET COLLEGE (2018-2022)

- Zijn wij er, ondanks de landelijke toename van kosten op het gebied van Jeugd en Wmo, in geslaagd om de kosten beheersbaar te houden.
- Is de begroting van de gemeente Bergen (L.) structureel in evenwicht.
- Is er, samen met een afvaardiging van de gezamenlijke dorpsraden, gewerkt aan het traject "Participatie en Zelfsturing", dat geleid heeft tot een gelijknamige beleidsnotitie.
- Is er, aan de hand van de beleidsnotitie "Participatie en Zelfsturing" met de dorpsraden en de gemeenteraad het gesprek aan gegaan over de rol en de positie van dorpsraden.
- Is, naar tevredenheid van de inwoners, de reconstructie en herinrichtingsopgaven vanuit de samenleving vormgegeven. Bijvoorbeeld in de Oranjebuurt, Kruisstraat, Hoenderstraat.
- Wordt de baatbelasting in principe beschouwd als een doelbelasting. De toeristenbelasting bijvoorbeeld komt geheel ten goede aan investeringen ten behoeve van de recreatieve en toeristische sector.
- Is de planning, reporting en controlcyclus zodanig ingericht dat het college maandelijks een managementrapportage krijgt waarin de ontwikkelingen van de verschillende budgetten wordt gemonitord. Daarnaast wordt er twee keer per jaar een kwartaalrapportage opgesteld en wordt de bestuursrapportage na zes maanden opgesteld.
- Is de Nota Dienstverlening 2021 vastgesteld en is de uitwerking daarvan in gang gezet onder leiding van het Management Team samen met een ambtelijke werkgroep.
- Wordt er in het kader van openbare orde en veiligheid een jaarprogramma en handavingsverslag opgesteld.
- Is het handavingsbeleid vastgesteld en worden uitvoeringsprogramma's jaarlijks geëvalueerd.

Bestuur en Overheid

De lokale overheid is er voor de inwoners en niet andersom. Daarom is de PK voorstander van een gemeentelijke organisatie waarin de inwoner centraal staat. Besluitvorming vindt op een transparante wijze en zo dicht mogelijk bij de inwoner plaats.

De PK staat voor een open en transparant bestuur. De gemeente discrimineert niet, houdt zich aan afspraken en voert een consistent beleid.

Integriteit op het lokale niveau is belangrijk voor het vertrouwen van de inwoner in de politiek en de rechtsstaat. Alle onderdelen van de gemeente: gemeentelijke ambtenaren, het college en de gemeenteraad, alsmede kandidatenselectie zijn onderdeel van een gedegen integriteitssysteem.

Onze keuzes:

1. Informatie wordt tijdig en inzichtelijk beschikbaar gesteld.
2. De gemeente publiceert regelmatig (maandelijks) het geschenkenregister en nevenfunctieregister in een openbaar sjabloon (doorzoekbaar met een computer).
3. De burgemeester en gemeentesecretaris stellen een heldere norm en geven prioriteit aan de versteviging van integriteit.
4. De gemeente verstevigt de rol van de griffie/integriteitsambtenaar, reserveert een budget voor communicatie over integriteit op de website en het verzorgen van trainingen.
5. De gemeente neemt een draaideurbeleid op in de gedragscode. Dit voorkomt dat raadsleden en andere ambtsdragers toekomstige private belangen meenemen in publieke besluiten.
6. De gemeente stelt heldere kanalen/meldpunten om misstanden te melden. Een veilige meldcultuur is van cruciaal belang om interne misstanden aan te kaarten. Daarvoor moet het gemakkelijk en veilig zijn om een melding te doen.
7. De dienstverlening is op orde. Dat betekent dat aan de hand van de Nota Dienstverlening de 7 servicebeloften verder geïmplementeerd worden in de organisatie.

De gemeente als werk- en opdrachtgever

Onze gemeente is een van de grotere werkgevers in de arbeidsmarktregio. We vinden dat we een rolmodel horen te zijn voor andere werkgevers.

Onze keuzes:

1. De gemeente levert haar aandeel in het in dienst hebben van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
2. De gemeente besteedt geen diensten meer uit aan de markt die ook met eigen personeel of via inbesteding kunnen worden gedaan.
3. De gemeente ziet toe op sociale aanbestedingen.
4. Bij elke aanbesteding zijn bestaanszekerheid, fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden en duurzaamheidseisen als uitgangspunt opgenomen. Aanbestedingen alleen op prijs doen we in onze gemeente niet meer.

5. Wij zijn voorstander van het zogenaamde right to challenge. Burgers en maatschappelijke organisaties die een overheidstaak beter, efficiënter of goedkoper kunnen uitvoeren, krijgen het recht om deze taak van de gemeente over te nemen.
6. Samenwerken doen we met de regio wanneer dat moet maar we kiezen voor lokaal wat lokaal kan.
7. Onze gemeente is zorgvuldig waar het gaat om de bescherming van privacy en de gegevens van haar inwoners. Bij aanbestedingen en subsidie weegt privacy mee. We zijn terughoudend bij het willekeurig data verzamelen in de openbare ruimte. De data stellen we niet beschikbaar voor oneigenlijke doelen.
8. Voor zzp'ers hanteren we normale uurtarieven.
9. De gemeente traint ambtenaren op een open bestuurscultuur, het vormgeven van participatietrajecten en het werken met burgerinitiatieven. Waar mogelijk vragen we onze partners om bij deze trainingen aan te sluiten.

Versterken van de raad

De PK vindt dat burgers meer invloed op het beleid moeten hebben dan een keer in de vier jaar naar de stembus gaan. De gemeenteraad is het hoogste beslissingsorgaan van de gemeente. Uiteindelijk besluit zij welke richtingen we inslaan als gemeente. Daarom is een sterke en gezonde gemeenteraad met een open en nieuwsgierige blik nodig.

De gemeenteraad komt met extra energie op voor juist die belangen die (nog) geen eigen stem hebben: kinderen, toekomstige generaties, nieuwe bewoners, vluchtelingen en de natuur.

De gehele gemeenteraad gaat jaarlijks op training om het uitvoeren van de volksvertegenwoordigende rol goed te onderhouden, zodat het een scherp en krachtig orgaan is dat optimaal de belangen van de gemeente behartigt.

Onze keuzes:

1. Veel belangrijke politieke beslissingen worden op regionaal niveau in gemeenschappelijke regelingen genomen. Als gemeenteraad hebben we daar te weinig zicht op en kunnen we onze controlerende en kaderstellende taak onvoldoende/niet uitvoeren. Om de grip te vergroten maken we jaarlijks afspraken over wat de gemeenschappelijke regelingen moeten bereiken. Zo sturen we niet alleen op geld, maar ook op doelstellingen en maatschappelijke effecten.
2. Een beetje integriteit bestaat niet. We zijn daarom open over onze nevenfuncties en onthouden ons van beraadslaging en stemming als (de schijn van) belangenverstrengeling op de loer ligt.
3. Inwoners krijgen de mogelijkheid om een onderwerp op de raadsagenda te zetten. Voor dit burgerinitiatief moeten ze een door de raad overeengekomen aantal handtekeningen verzamelen.
4. We gaan daarnaast experimenteren met nieuwe vormen van directe democratie, zodat burgers ook tussen verkiezingen in invloed hebben op de gemeente. Meer ruimte voor betrokkenheid van burgers bij het beleid verkleint de afstand tussen beleidsmaker en inwoners en zorgt voor meer betrokkenheid. Participatie van inwoners bij het beleid heeft voor ons twee hoofddoelen: betere plannen maken mét de gemeente en het vergroten van de kansengelijkheid.

5. Bij nieuwe plannen betrekken we zoveel mogelijk verschillende inwoners, juist ook de mensen die nu nog niet meepraten.
6. Onze gemeente krijgt een jongerenraad, zodat ook deze nog niet stemgerechtigde groep gehoord wordt. De jongerenraad wordt ondersteund door de griffie en presenteert jaarlijks haar visie op de lokale uitdagingen aan de gemeenteraad
7. Onze gemeenteraad wordt bijgestaan door de jongerenraad.
8. Onze gemeente krijgt een door leerlingen op scholen gekozen kinderburgemeester. Op die manier vergroten we de betrokkenheid van kinderen bij onze lokale democratie.

Omgangsnormen

Er is sprake van een verharding in de samenleving. Dat zien we ook terug in de lokale politiek. Op inhoud mogen we van mening verschillen, maar niet op het persoonlijke. Hard op de inhoud, zacht op de persoon.

Onze keuzes:

1. Wij geven het goede voorbeeld door onze inwoners en elkaar vriendelijk en met een positieve grondhouding te benaderen en te behandelen.
2. Wij wijzen en corrigeren elkaar hierop.

Democratie, Participatie en Zelfsturing

Voor de PK begint de democratie van onderaf. Bij mensen die hun straat, hun buurt of hun gemeente beter willen maken. Wij geloven dat veranderingen beter worden wanneer onze inwoners daarover meepraten. Wij bevorderen inspraak en zeggenschap van onze inwoners. Dat betekent dat we steeds in open dialoog met de samenleving staan en dat beleid en besluiten in overleg met omwonenden, ondernemers en andere belanghebbenden worden genomen. Dus participatie en inspraak in plaats van informeren en consulteren.

Het is een zegen dat zoveel inwoners van de gemeente Bergen (L) hun tijd en energie willen inzetten om samen de gemeente te verbeteren. Zij weten vaak zelf het beste wat er in hun eigen omgeving speelt en welke oplossingen er mogelijk zijn. Zij hebben recht op een gemeente die duidelijk aangeeft wat wel en niet kan en openstaat voor nieuwe ideeën. De gemeente is daarom toegankelijk en benaderbaar voor al onze inwoners. Daarbij is voor ons het algemeen belang altijd leidend.

Onze keuzes:

1. De PK houdt voeling met wat er leeft onder de bevolking. We zijn aanspreekbaar, trekken de dorpen in, bezoeken en ontvangen onze inwoners.
2. De PK wil het volksinitiatief in de gemeente Bergen invoeren. Hiermee kunnen inwoners een eigen voorstel voorleggen aan de gemeenteraad dat behandeld zal worden in commissie en raad.
3. De gemeente moet de initiatieven van burgers stimuleren en omarmen.

4. Wij willen een digitaal participatieplatform voor de gemeente Bergen. Dit platform zal een centrale plek zijn om informatie te delen en input en feedback te krijgen¹³.
5. De gemeente Bergen heeft een seniorenadviesraad. Daar wordt te weinig gebruik van gemaakt. Een adviesraad voor zowel WMO als Participatiewet als Jeugdwet heeft onze voorkeur. Het oprichten van een dergelijke adviesraad gebeurt in samenspraak met de huidige seniorenadviesraad.
6. Participatie is een belangrijk onderdeel van de Omgevingswet. Belangrijk is dat voor alle deelnemers duidelijk is hoe de participatie geregeld moet zijn en door wie dit moet gebeuren. Ook hier is de gemeente verantwoordelijk voor het opkomen voor het algemeen belang. Participatie afdoen als een taak voor de initiatiefnemer en/of ontwikkelaar is in onze ogen onvoldoende.
7. We bevorderen democratie in de gemeente door burgercollectieven de ruimte te bieden om de organisatie van lokale voorzieningen te mogen overnemen ('right to challenge').
8. We luisteren naar ervaringsdeskundigen en nemen hun aanbevelingen mee bij het verbeteren van de uitvoering van onze gemeentelijke taken.
9. We betrekken dorpsraden en andere dorpsvertegenwoordigers actief bij wat speelt in hun dorp en in hun directe leefomgeving.
10. Ook zetten we in op meer contact met mensen en organisaties die minder vaak gehoord worden, zoals jongeren, inwoners met een migratieachtergrond en praktisch opgeleiden.
11. Om ook jongeren een stem te geven krijgt de gemeente Bergen een jongerenraad, dat gevraagd en ongevraagd advies geeft aan de gemeenteraad en het college van burgemeester & wethouders.
12. Ook krijgt de jongerenraad budget om te besteden aan projecten die gericht zijn op kinderen en jongeren.
13. We stimuleren en zorgen voor betere ondersteuning voor bestaande ontmoetingsplekken in onze dorpen.
14. Wij spannen ons in om de communicatie met buurtbewoners te verbeteren. Bij participatie vertelt de gemeente aan de bewoners wat zij met hun inbreng heeft gedaan.
15. Iedereen moet betrokken kunnen zijn bij wat er in zijn of haar omgeving gebeurt. In elk raadsvoorstel geven we daarom expliciet aan op welke manier betrokkenheid en inspraak zijn georganiseerd en hoe ervoor is gezorgd dat iedereen de gelegenheid heeft om mee te praten.
16. We helpen inwonersinitiatieven bij het vergroten van hun bereik en vinden het belangrijk dat alle inwoners – niet alleen de meest mondige – deelnemen aan inwonersinitiatieven. Deze initiatieven kunnen gratis gebruik maken van gemeentelijke publicatiekanalen zoals de gemeentepagina in wijk en dorpskranten en de gemeentelijke website.
17. We moedigen initiatieven van inwoners, die de sociale cohesie in een buurt/dorp vergroten, de leefomgeving vergroenen of energievoorziening verduurzamen, aan. Daarom verankeren we buurtrechten, zoals het right to challenge en right to plan, in onze lokale verordeningen

¹³ Digitaal participatieplatform, voor meer informatie klik [hier](#).

18. Initiatieven van inwoners steunen we alleen als ze breed gedragen worden. We willen voorkomen dat een mondige minderheid ten koste van een grote groep inwoners met gemeenschapsgeld haar zin doordrijft.

Veiligheid

Iedereen in onze gemeente heeft recht op een veilige leefomgeving. Wanneer je je onveilig voelt in je eigen huis of als je de straat op gaat, kan je je niet ontplooien en heb je geen eerlijke kans op een fijn leven. Veiligheid is een basisbehoefte, die voor de meesten van ons gelukkig een vanzelfsprekendheid is. Je thuis en op straat veilig voelen moet vanzelfsprekend zijn. Daarom zet de PK zich in tegen huiselijk geweld en tegen geweld, bedreiging en discriminatie van mensen op straat.

Helaas komt huiselijk geweld nog te veel voor. De PK accepteert dit niet, daarom zetten we in op snelle hulp. Wachtlijsten moeten teruggedrongen worden en we bevorderen de intensieve samenwerking tussen het sociaal team, VeiligThuis en het Zorg en Veiligheidshuis.

Effectieve handhaving is alleen mogelijk als de meldbereidheid van buurtbewoners groot is. De meldbereidheid wordt groter als het vertrouwen in de opsporende instanties omhoog gaat en buurtbewoners het idee hebben dat er ook daadwerkelijk iets met hun melding wordt gedaan.

Onze keuzes:

1. We geloven in de kracht van buurtpreventieteams. Wanneer buurtbewoners zich inzetten voor een betere buurt met minder inbraken, vandalisme en overlast, ondersteunen we hen en zorgen we voor korte lijntjes met de politie en handhaving, zodat het belangrijke werk van de buurtpreventieteams niet voor niets is.
2. Geweld achter de voordeur pakken we aan. Het melden van huiselijk geweld maken we laagdrempeliger.

Aanpak ondermijning

We willen voorkomen dat mensen door financiële problemen en gebrek aan perspectief in een hoek worden gedreven en geen andere uitweg zien dan de criminaliteit. Als mensen zich door criminelen laten verleiden om hun zolder vol met wietplanten te zetten of om zich als dekmantel voor het witwassen van crimineel geld te laten gebruiken is het eigenlijk al te laat. Daarom werken we met een maatwerkbudget om te voorkomen, dat mensen in nood verder afglijden, en richten we ons in de schuldhulpverlening specifiek op hulp aan deze kwetsbaren. Zo nemen we de criminelen de wind uit de zeilen.

Onze keuzes:

1. Ook bij de aanpak tegen de productie van drugs, kiezen we voor een combinatie van preventie en repressie.
2. De PK wil dat het bewustzijn vergroot wordt en ook de ontwrichtende werking van ondermijnende criminaliteit aangepakt wordt.

3. Zolang er geen oplossing in Den Haag wordt gevonden van de wietteelt en wiet op zolders die onder vaak levensgevaarlijke omstandigheden wordt geteeld, zetten we in op opsporing en vernietiging.
4. We kiezen voor de veiligheid van de hele buurt. Het kan niet zo zijn, dat de gezondheid van kinderen die naast een wietzolder slapen in gevaar wordt gebracht.
5. We zijn scherp op witwaspraktijken, sluiten panden waar wordt witgewassen en pakken horeca waar in (hard)drugs en lachgas gedeald wordt aan. Daarvoor werken we samen met de FIOD, justitie en politie. We raken criminelen op de plekken, waar ze het hardst worden getroffen.
6. Drugslabs worden vaak in leegstaande schuren ingericht. Daarom maken we het voor de boer die stopt mogelijk om schuren te kunnen slopen of voor iets anders te gebruiken, zoals het realiseren van een bed & breakfast, caravanstalling, zorgboerderij of kinderopvang.
7. Omwonenden kunnen vaak een belangrijke rol spelen in de opsporing van drugslabs. We zorgen voor goede voorlichting, nemen (anonieme) meldingen van omwonenden altijd in behandeling en zorgen voor terugkoppeling. Op die manier willen we de meldingsbereidheid vergroten.
8. We gebruiken het keurmerk veilig buitengebied om de bewustwording van en meldbereidheid over ondermijning te vergroten.

Voorkomen en bestrijden criminaliteit

De PK ziet in het voorkomen van criminaliteit de beste strategie om onveiligheid tegen te gaan. Wanneer de preventieve aanpak niet slaagt, bestraffen we misdaad rechtvaardig.

We investeren volop in armoedebestrijding, goede geestelijke gezondheidszorg en een veilige inrichting van de openbare ruimte. Dit komt de veiligheid in de gemeente ten goede, doordat criminaliteit geen overlevingsstrategie of uitlaatklep wordt. Deze investeringen doen we niet alleen vanuit het veiligheidsoogpunt, we doen ze voor een leefbare gemeente.

Onze keuzes:

1. We kiezen voor een wijkgerichte aanpak. De netwerken van bewoners, wijkagenten, jongerenwerkers en verzorgers worden optimaal benut en verstevigd om overlast en kleine criminaliteit tegen te gaan.
2. We geven prioriteit aan de preventie van criminaliteit.
3. We zorgen met voorlichting en ontwikkelkansen voor ondersteuning van jongeren die het moeilijk hebben.
4. We zorgen dat jongeren die grensoverschrijdend gedrag vertonen, worden aangesproken en leren van hun fouten. Daarbij zetten we in op passende herstelmaatregelen, coaching en nieuwe kansen. We werken hierin samen met straatcoaches en de jeugd- en jongerenwerker.
5. Ondermijnende criminaliteit wordt hard bestreden. Georganiseerde misdaad en fraudeurs maken misbruik van de vrije samenleving en schaden het vertrouwen daarin.

Uitbuiting

Onze keuzes:

1. We zijn alert op misstanden in huisvesting, onderbetaling, lange rijtijden en erbarmelijke werkomstandigheden van arbeidsmigranten.
2. In samenwerking met de arbeidsinspectie, justitie en vakbonden pakken we deze uitbuiting door malafide uitzendbureaus, werkgevers en huisjesmelkers keihard aan. We werken hierin samen met de regio.
3. Huisvesting van arbeidsmigranten is te vaak te slecht en te duur door de afhankelijkheid van de werkgever. In onze gemeente handhaven wij hierop.
4. Op scholen en in het jongerenwerk blijven we meisjes voorlichten over de gevaren van loverboys. In samenwerking met het onderwijs, de jeugdhulp en ouders grijpen we vroegtijdig in, wanneer het mis dreigt te gaan.

Financiën

De PK blijft investeren in de gemeente Bergen (L), zoals de afgelopen vier jaar met de PK in het college ook gebeurde. De gemeentelijke begroting is voor de PK een middel om onze doelstellingen voor een sociaal, leefbaar, duurzaam en levendige gemeente Bergen (L) te verwezenlijken. De financiën zijn daarbij belangrijk en laten zien welke ruimte we hebben.

Maar een begroting kun je niet los zien van bijvoorbeeld de sociale ongelijkheid of klimaatverandering. Gedurende de coronapandemie hebben we kunnen zien dat landelijke overheden veel geld in de economie pompten om mensen en bedrijven te steunen en overeind te kunnen houden. Daarom bekijken we de gemeentelijke begroting in relatie tot alles wat er gebeurt in de gemeente: als de armoede toeneemt of de leefbaarheid in het geding komt, nemen we de ruimte om wat meer uit te geven – en als het goed gaat kunnen we wat meer ruimte maken.

Onze keuzes:

1. De afgelopen decennia zijn steeds meer taken van het rijk bij de gemeente komen te liggen zonder een bijpassende extra hoeveelheid extra geld. Daarom lobbyen we samen met andere gemeenten voor een betere bijdrage vanuit de Rijksoverheid voor onder andere jeugdzorg, thuiszorg en de bijstand.
2. We begroten jaarlijks realistisch en financiële risico's brengen we in kaart en dekken we af.
3. We maken ons sterk voor een structureel budget specifiek voor Burgerinitiatieven.
4. Bij projecten welke op termijn onderhoud nodig hebben, reserveren we voor dit onderhoud.
5. We brengen jaarlijks de behaalde resultaten voor alle doelstellingen in kaart en publiceren deze zo overzichtelijk mogelijk. Zo zijn we transparant naar onze inwoners en de pers, en kunnen we zelf het beste de doelstellingen in de gaten houden.
6. Niet het budget, maar onze inwoners staan centraal.
7. Niet het budget, maar de maatschappelijke bijdrage die we ermee leveren staat centraal.

8. Bij elke financiële beslissing kijken we eerst naar probleem en urgentie.
9. Het geld, dat wij van het Rijk krijgen, is niet altijd voldoende om te doen wat nodig is. Zorgen dat we de taken kunnen uitvoeren binnen het beschikbare budget is een mooi streven, maar is geen doel op zich. We bezuinigen niet als dat betekent dat mensen niet de ondersteuning of zorg krijgen, die ze nodig hebben.
10. De gemeente is geen bedrijf dat gericht is op winstmaximalisatie of geld overhouden.
11. De uitvoering van beleid op een maatschappelijk meer verantwoorde wijze mag meer geld kosten dan de goedkoopste, maar minder wenselijke oplossing.
12. We investeren duurzaam, sociaal en inclusief.
13. We belasten alleen de sterke schouders én de vervuiler betaalt.
14. Vergunningen en leges worden waar mogelijk afhankelijk van milieuprestaties. Bijvoorbeeld door de OZB-tarieven te verlagen bij betere energielabels. Hierbij kijkt de gemeente naar de mogelijkheden om woningeigenaren met een lager inkomen via bijvoorbeeld subsidie te ondersteunen bij verduurzaming.
15. Bij de PK dragen de sterkste schouders de zwaarste lasten.
16. Wanneer het nodig is om onze doelen te halen, is het verhogen van de gemeentelijke belastingen (bijvoorbeeld door verhoging van de OZB) bespreekbaar. We ontzien daarbij mensen met een laag inkomen.
17. Bij het vaststellen van belastingtarieven verrekenen we ook de belasting van de natuur. Zo kijken we bij de rioolheffing bijvoorbeeld naar maatregelen voor klimaatadaptatie en vergroening omdat die de druk op het riool verminderen. Bij afvalstoffenbelasting letten we op de hele productiecycclus en kijken we naar de effecten van de transitie naar een circulaire economie.